...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...СС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 146 (7146)
ИЮНИИН 22
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Һунгагшадай захянуудые хүсэдөөр дүүргэхэ

...тагай Соведүүд хадаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын политикые бодото хэрэг ...нь бэелүүлхын түлөө тон ехэ ...мэри ябуулна. Соведүүд юугээ... ...сэтэйб гэхэдэ, тэдэнэр олониин ...алшадаар сэхэ һунгагдадаг, ...зоной түлөөлэгшэдэй ажал... олоороо хабаададаг байһанаа... ...сэтэй юм.

...энэй урда тээхи жэлнүүдтэшье, ...нэ оной февраль һарадашье бо... үнгэрһэн нютагай Соведүүдтэ ...ха һунгуулиин кампаниин үедэ ...ануud, уулзалгануud дээрэ де... ...уудта кандидадуудта олон тоо... ...янууд һунгагшадай зүгһөө үг... байгаа.

...алшад нютагай Соведүүдтэ за... ...удые хэхэдээ колхозуудай, ...приятинуудай, эмхи зургаануу... ...хүдэлмэриие, городууд ба тос... ...дые болбосон түхэлтэй болгохо, ...айра, һургуули, клуб, амбулато... ...мэтые шэнээр бариха, хуу... ...заһаха, эдеэ хоолой, худал... наймаанай предприятинуудай ...мэриие һайжаруулха талаар тоото тодорхой дурадхал... ...оруулһан байгаа. Со... ...хүнүүд эдэ захяануудые хэ... ...өөһэдынгөө шухала эрилтэнүү... ...эрэгсэлнүүдые тодорхойлон мэ... ...эн байха юм. Тиимэһээ нюта... ...оведүүд хадаа тэдэ захяануу... ...а дурадхалнуудые тон анхарал... ...р хаража үзөөд, тэдэниие бо... ...хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула ...о хэмжээ абаха ёһотой.

...най республикын хэдэн олон ...оведүүд, сомоной ба сельскэ Со... ...д һунгагшадай захяануудта тон ...алтайгаар хандажа, тэдэниие ...үлхэ талаар бага бэшэ юумэ байха юм. Һунгалта болоһон ...тэдэнэр бүхы захяанууд ба ду... ...лнуудые бүридхэн суглуулаад, тэдэниие бэелүүлхэ тухай ...ээ-ябуулгануудые тодорхойлһон ... Һунгагшадай захяануудые ...ба гүйсэдкомуудайнгаа заседа... ...уд дээрэ хаража үзэһэн Кяхтын, ...канай, Тарбагатайн, мүн бу... ...аймгүйсэдкомууд, тэндэхи ...ой ба сельскэ Соведүүд тон ...умэ хэһэн байха юм. Жэшээл... Тарбагатайн аймагай олон ...оведүүд һунгагшадай захяа... ...е сессинүүд дээрээ хаража ... тэдэниие дүүргэлтэ болгохо ...ар горьтойхон хүдэлмэри ябуул... ...байна. Кяхтын аймагта энэ асуу... ...аймгүйсэдкомой ээлжээтэ ... дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ. сес... ...бэлэдхэлгэдэ аймагай ба сомо... ...Соведүүдэй саг үргэлжын комис... ...д, депутадууд олоороо хабаа... ...агдаһан байгаа.

...хэтэй хамта, хэдэ хэдэн айма... ...й Соведүүд һунгагшадай оруул... ...захяас ба дурадхалнуудые бэе... ...хэ талаар тон бага юумэ хэһэн ... Тэдэ захяа дурадхалнуудыень ...үүлхэ талаар бодото хүдэлмэри ...ээ байтагай хаража үзөөгүй-шье Соведүүд манайда үшөө бии байна. Тиимэ Соведүүдэй тоодо түбхын түрүүндэ ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй Сэлэнгын аймгүйсэдком оролсоно. Эндэ аймагайшье, сомонойшье гүйсэдкомууд энэ асуудалаар һонирхоогүй, өөдтэй юумэ хээгүй байһаар. Теэд гансашье Сэлэнгэдэ бэшэ, мүн бэшэ, бэшэ аймагуудташье энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг ушар үзэгдэнэ.

Захяа, дурадхалнууд хадаа ажалшан зоной эрилтэ, тэдээнэй хүсэл эрмэлзэлгэ гээшэ. Тиимэһээ, энээндэ хайша хэрэгээр хандадаг ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй.

Захяа, дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар оролдолго хэшээлые гол түлэб Соведүүдэй гүйсэдкомууд, тэдэнэй таһагууд гаргаха уялгатай байна. Гүйсэдкомуудай ба тэдэнэй таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд һунгагшадай захяануудые нарин нягтаар бүридхэлдөө абаад, тэдэниие дүүргэлтэ болгохо даалгабариие эгээн журамтай, эгээн харюусалгатай хүнүүдтэ үгэхэ зэргэтэй. Тиихэдээ хэзээ, ямар болзорто дүүргэхэ болзорыень тогтоохо, хожомынь тэрээнэй дүүргэгдэһэн гү, али үгые шалгажа байха болоно. Тэрэгүй һаа, олон захяанууд дүүргэгдэнгүй үлэхэнь дамжагтүй бшуу.

Бүхы захяа, дурадхалнуудые тэрэ дарыдань, ямаршье түбэггүйгөөр дүүргэжэрхихэ гээшэнь бэрхэтэй. Энэнь ойлгосотой. Тиимын тула һунгагшадай зарим захяануудые дүүргэхын тула тэдэнэй өөһэдыень энэ хэрэгтэ элсүүлжэ болохо, элсүүлхэ ёһотойшье байна. Жэшээнь, харгы хүүргын заһабарилгада, сэсэг модо тарилгада, худаг, бани, стадион гэхэ мэтые барилга ба заһабарилгада воскреснигүүдые, патриотическа ондоошье хэмжээябуулгануудые үүсхэжэ юундэ болохогүй юм? Советскэ хүдэлмэришэдэй талаһаа энэ мэтын үүсхэл гаргагтдабалынь лэ, ажалшад тэрээниие хам орон дэмжэхэ байһаниинь лабтай. Юуб гэхэдэ, манай хүнүүд өөһэдынгөө город ба тосхонуудта туйлай ехэ дуратай, тэдэнээ болбосон гоё түхэлтэй болгохые хүсэжэ, энээнэй түлөө хамаг хүсэ шадалаа үгэхөөр бэлэн байна.

Мүн захяануудые бэелүүлгэ депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай һайнаар хүдэлһэн дээрэһээ дулдыдаха байһан тухай хэлээдшье яалтайб — һайнаар хүдэлөө һаань, һайнаар дүүргэгдэхэ, муугаар хүдэлөө һаань — муугаар. Тиимэһээ депутадууд хадаа һунгагшадайнгаа захяануудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдохынгоо хажуугаар, ямараар бэелүүлжэ байһан тухайгаа үе үе болоод лэ һунгагшадайнгаа урда тоосожо байха ёһотой.

Һунгагшадайнгаа захяа, дурадхалнуудые хүсэдөөр дүүргэхэ гээшэ Соведүүд, саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай арюун уялга мүн.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ Советскэ делегаци ошобо

...й соо болоһон эб найрамдалай ... баригшадай Бүхэсоюзна Та... ...ди конференци дээрэ эб найрам... ...й Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ ...о советскэ делегаци һунгагда... ...байгаа. Тэрэнэй составта совет... олониитын олон түлөөлэгшэд ...о.

...легадуудай тоодо — эб найрам... хамгаалха Советскэ Комитедэй ...үлэгшэ Н. С. Тихонов, уранзо... ...шод А. Е. Корнейчук, И. Г. Эрен... А. А. Фадеев, А. А. Сурков, ... Федин, В. Л. Василевская, ака... ...үүд А. Н. Несмеянов, В. А. Ам... ...умян, эб найрамдал хамгаалха ...скэ Комитедэй президиумэй гэ... З. А. Лебедева, М. И. Котов, ... Блаженов, И. Е. Глущенко, ...ПС-эй секретарь Н. В. Попова, ...Р-эй Худалдаа наймаанай пала... ...түрүүлэгшэ М. В. Нестеров, ки... ...жиссёр Г. В. Александров, ...Р-эй арадай артист С. В. Образ... ...ВОКС-ын правлениин түрүүлэг... И. Денисов, советскэ залуу... ...ай Антифашистска комитедэй ...лэгшэ С. К. Романовский, ша... ...шүргэл эрхилэгшэдэй түлөөлэг... ...Крутицкиин ба Коломенскиин митрополит Николай, Евангельска христиан-баптистнуудай Бүхэсоюзна соведэй генеральна секретарь А. В. Карев, лютеранска церковиин архиепископ (Эстонско ССР) Я. Я. Кийвит, муфтий Шакир Киялетдинов, РСФСР-эй педагогическа наукануудай Академиин вице-президент Н. К. Гончаров, журналистнууд В. П. Терешкин, Б. Р. Изаков, Н. И. Крымова, «Заветы Ильича» (Курганска область) колхозой полевод Т. С. Мальцев, «Красный Выборжец» (Ленинград) заводой токарь-разметчик Г. М. Дубинин, эхэ-герой А. Г. Балашова, эб найрамдал хамгаалха Карело-Финскэ комитедэй түрүүлэгшэ В. Э. Суни, востоковедениин Институдай директор А. А. Губер, композитор Д. Б. Кабалевский, «В защиту Мира» гэжэ журналай редактор П. А. Вишняков ба олониитын бусад ажалябуулагшад оролсоно.

Советскэ делегациин составта СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ В. Т. Лацис эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряалаар мүн ошолдобо.

(ТАСС).

Силоснэ барилгын һара

НҮХЭД БАРИЛГАШАД! СИЛОСНЭ БАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАЯ

Таатай сагууд үнгэржэ байна

Тарбагатайн аймагай зарим түрүү колхозууд июнь һарын сүлөөшэг сагые хэрэглэжэ, барилгын, илангаяа силоснэ барилгын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Жэшээлхэдэ, адуу малаар олон Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэлдэ 8 мянгаад тонно силос даража абаха гэжэ шиидээд, мүнөө малнуудайнгаа үбэлжэдэг гүүртэ бүхэндэ силоснэ нүхэ, траншейнүүдые малтажа, ханалжа байна. Мүнөө эндэ хамта 2 мянган тонныи силоснэ нүхэ, траншейнүүд малтагдаад, 500 гаран тоннын багтаамжатай траншейнүүдынь ханалагдажа бэлэн болгогдоо. Колхоз силоснэ нүхэнүүдые малтаха, ханалха, барилгын модо, шулуу зөөхэ хүдэлмэринүүдтэ 150-яад хүнүүдые табяа.

Илангаяа энэ һара соо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо силоснэ барилгын хүдэлмэринүүд үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа захалаа. Энэ хүдэлмэридэ мүн лэ 150 гаран хүн табигдаһан байна. Июнь һарын түрүүшын хахад соо 2 мянга гаран тоннын багтаамжатай нүхэ, траншейнүүд малтагдажа захалаад, 700-гаад тоннынхинь силос дарахаар бэлэн болгогдоод байна. Силоснэ барилгада ябажа байһан бригадануудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүн Молотовой нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудта энэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдажа байна. Гашейнхидэй уряагаар эдэ колхозууд үбһэ хуряалгын эхилтэр силоснэ барилгануудаа дүүргэхэ зорилготойгоор ажаллажа байнхай.

Силоснэ барилгые зарим түрүү колхозуудай яһала урагшатайгаар ябуулжа байбашье, энэ шухала хүдэлмэриие ехээр удааруулжа байһан үшөөл олохон колхозууд аймаг дотор бии. Силоснэ барилга илангаяа Жиримскэ МТС-эй харьяата колхозуудта болошогүйгөөр унжагайруулагдана. Эндэхи колхозуудта мүнөө болотор нэгэшье траншей силос дарахаар бэлэн болгогдоодүй. МТС-эй харьяата колхозуудта силоснэ барилга яахадаа удааруулагданаб гэхэдэ, энэ шухала хүдэлмэридэ хүсэд анхарал хандуулагданагүй, тон үсөөн хүн табигдаа, ажал мүртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, «Авангард» колхозой правлени силоснэ барилгада нэгэшье хүниие табяагүй. Хахад һараһаа үбһэ хуряалга эхилхэнь, силоснэ барилгаяа юундэ шамдуулнагүйбта гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дубининһаа асуухада «кукурузамнай ургажал үгэг, хаана хэхэ аргаяа олохол байхабди. Юрэдөө кукуруза хуряажа захалтар иигэн тиигэн нэгэ хэды нүхэ малтаһан лэ байхабди даа» гэжэ харюусана.

Нүхэр Дубининай иимэ һанаа амар һуужа байгааша тон буруу. Мүнөө силоснэ барилгануудые бэлэдхэхэ эгээл таатай саг үнгэржэ байна. Юуб гэхэдэ, үбһэ хуряалгын эхилхэлээр колхознигууд сүлөөгүй боложо, силоснэ барилгые үргэнөөр ябуулха арга үгы болохо байна бшуу.

Зарим колхозууд модо, шулуу, цемент гэхэ мэтэнүүдые хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэһэн аад, МТС-эй механизмуудай ерэхые хүлеэжэ, силоснэ барилгануудаа захалнагүй. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхоздо мянга холо гаран кубометр барилгын шулуу, хүсэд хүрэхэ цемент бэлэдхэгдэһэн аад, силоснэ барилгада нэгэшье хүн табигдаагүй. Колхозые шефтээ абаһан барилгын монтажна управлениин хоёрхон эхэнэр ерээд лэ, силоснэ траншейнүүдэй малтагдаха газарта энэ тэрэ юумэ хэжэ үдэр үнгэргэнэ. Мүнөө колхознигуудай эгээл сүлөөтэй байһан сагта силоснэ барилгануудаа бэлэдхэжэ абаха тушаа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Наталин һанаагаа зобоногүй. Механизаторнууд хэзээ ерэжэ, газарыемнай малтажа үгэхэнь ааб гэжэ колхознигуулай хүлеэгээд һуужа байһыень мэдэжэ байгаал, Жиримскэ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд (директорынь нүхэр Перевалов) газар малталгын машинануудаа дүүрэн хүсөөрнь хэрэглэхэ тушаа һаналаа табинагүй. Скреперүүдые хоёр—гурбан халаанда үдэр һунигүй хүдэлгэжэ болохо байгаа. Теэд энэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Газар малталгын машинанууд мүн Тарбагатайн МТС-тэ муугаар ашаглагдана, зариманиинь хэдэн хоног соо миин хэбтүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой Саратовка гэжэ нютагта нэгэ скрепер хэдэн хоног соо миин хэбтэжэ байна. Һая һүнэй-товарна фермын газаа силоснэ нэгэ траншей малтаад, тэндээ механизмаа МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд мартажархёо. Энэ колхоздо силоснэ барилга, илангаяа бэлэн болоһон нүхэнүүдые ханалха хүдэлмэри мүртэйгөөр урагшаа ябанагүй, Таряанажалай хоёр бригадаһаа силоснэ барилгада хүдэлмэришэд оройдоо табигдаагүй шахуу. Гансал һүнэй-товарна фермынхид, шефскэ организациһаа ерэһэн хүдэлмэришэд силоснэ нүхэнүүдые ханалжа байнхай. Саянтын сельсоведэй Хрущевой нэрэмжэтэ; «Гигант» колхозуудта силоснэ барилга тон удаанаар ябуулагдажа байна.

Силоснэ барилгаяа удааруулжа байһан колхозууд энэ шухала хүдэлмэриие шамдуулха тушаа шухала хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Д. Цыренжапов.

Шефүүдтэ найдаад, миин һуужа болохогүй

Закаменай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гарахада ниитынгээ малһаа ашаг шэмэ абалгаяа ойрын хэдэхэн жэл соо 2—3 дахин дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн юм. Мүнөө эндэхи колхознигууд хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байдаг. Харин колхозой хүтэлбэрилэгшэд бүхы колхознигуудые ажахын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хүдэлмэридэ элсүүлхын орондо элдэб жэжэ бужа хүдэлмэринүүдтэ һамаарна. Жэшээлхэдэ, энэ һарада хаа хаанагүй силоснэ барилгын айхабтар ехэ хүдэлмэринүүдэй хэгдэжэ байхада тус колхозой таряанажалай хоёр бригадынхид мүнөө болотор силосэй нэгэшье нүхэ малтаагүй, нэгэшье нүхэ ханалаагүй.

Энэ жэлдэ колхоз 1600 гаран тоннын багтаамжатай силоснэ барилгануудые хэхэ ёһотой юм. Силоснэ хуушан барилганууд гэхэ өөдтэй юумэн үгы. Теэд колхозые шефтээ абаһан Городок городой предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд мүнөө эндэ найман нүхэ малтажа эхилээд, оройдоол 60—80 кубометрэй хэмжээнэй нүхэ малтаад байна. Зүгөөр нүхэнүүдэй малтагдаашье һаа, ханалха модо, шулуун бэлдэгдээгүй.

Энэ ушар юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков, партийна организациин секретарь нүхэр Балданов гэгшэд шефүүдтэ найдаад, бүхэли хабартаа миин һуутаа, мүнөөшье һууһаар.

Д. Содбоев.

120 траншей малтаха түсэбтэй

Яруунын мяха-һүнэй совхозойхид мал һүрэгөө тэжээлээр хүсэд хангахын тула энэ жэл горьтой силос дараха юм. Кукуруза болон бэшэшье культурануудаар силос дараха түхеэрэлтэнүүдые барилга мүнөө түлэг дундаа ябажа байна.

Кукурузын ургасые шэмэтэй силос болгохын тула 120 мянган центнерэй багтаха 120 траншей баригдаха ёһотой. 100 гаран хүнһөө бүридэһэн барилгын 12 бригада мүнөө хүдэлмэрилнэ.

Совхозой дирекци болон партийна организаци барилгын хүдэлмэриие һаяын сагта дүүргэхэ зорилготойгоор барилгашадай тooe 300 хүргэхэ, мүн Гунда тосхоной хүн зониие олоор барилгада хабаадуулха гэжэ һаяхан шиидхэбэри гаргаһан байна. Энээнһээ гадна, траншейн нүхэнүүдые малтаха воскресник һаядаа үнгэргэгдэхэнь. Барилгашадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула партийна организациин бюро бригада бүхэндэ эдэбхитэй коммунистнуудаа эльгээгээ.

М. Яковлев.

Украинска ССР. Одесскэ областиин Овидиопольско районой колхозуудта кукурузаар силос дараха нүхэ ба траншей олоор баригдажа байна. 200 нүхэн бэлэн болоо. Колхозууд үнеэн бүхэндэ 8 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Овидиопольско районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Д. П. Беловой барилгын бригада силосэй нүхэ цементээр бүхэлжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Табанжэлэй түсэб дүүргэгдээ

ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК, июниин 21. (ТАСС). Үсэгэлдэр Днепродзержинскэ азотно-тукова завод аммиагай селитрэ бүтээн гаргаха талаар табанжэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

Табадахи табанжэлдэ минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгын гол хүдэлмэринүүд механизацилагдаһан ба автоматизацилагдаһан байна. Тэрэнэй ашаар продукци бүтээн гаргалга хоёр дахин ехэ болгогдоо. Урдань хаягдажа байһан отходоор һайн шанартай үтэгжүүлгэ — кальциева селитрэ хэгдэдэг болоо.

Табанжэлэй түрүүшын жэлдэ үтэгжүүлгын миил хахадынь нэгэдэхи сортоор гаргагдадаг байгаа. Мүнөө продукциин 95 процентнь нэгэдэхи сортоор гаргагдана. Тэдэнэй өөрынь үнэ нэгэ хахад дахин химдаруулагдаа.

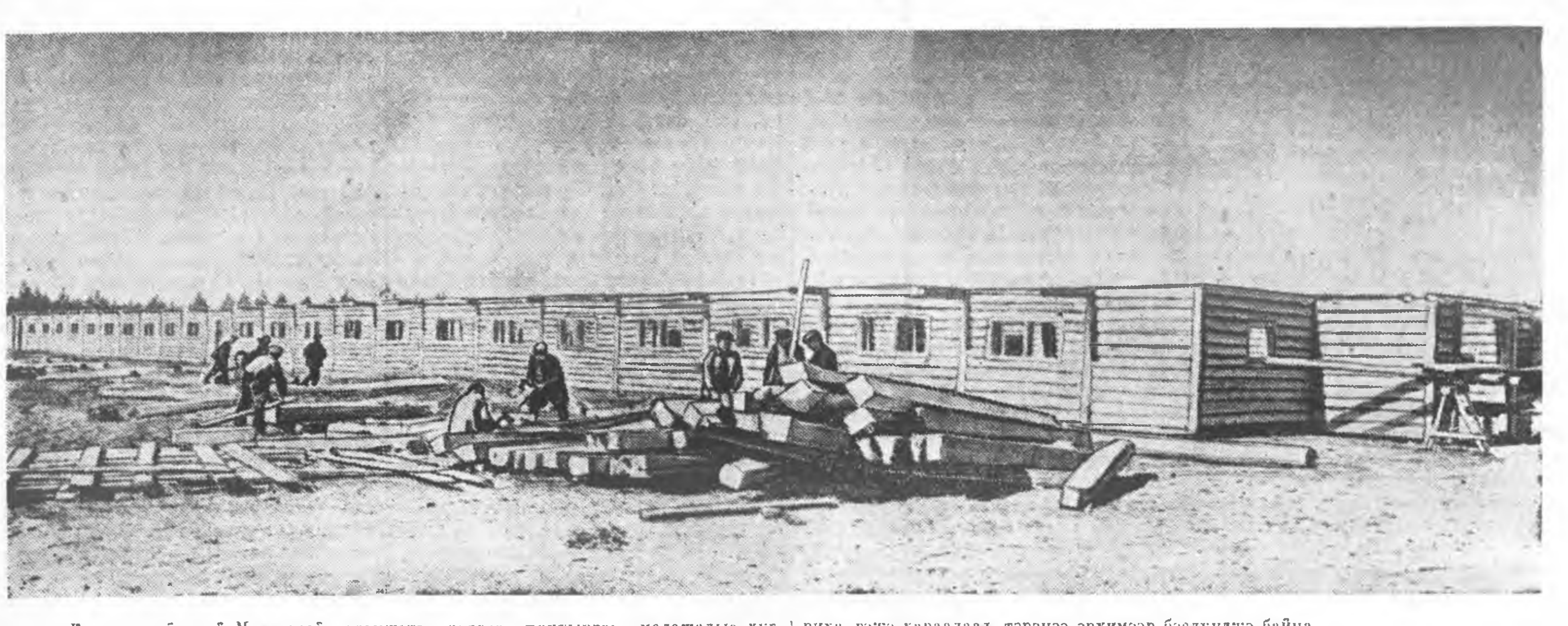
Түсэбһөө гадуур 5 миллион тонно ашаа зөөбэ

РИГА, июниин 21. (ТАСС). Балтийска магистралиин паровознигууд түмэрзамшадай Бүхэсоюзна үдэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөө үргэдхэжэ байна.

Энэ харгыда түрүүлэн ябаһан Шкиротава депогой машинистнууд хүндэ ашаа шэрэдэг 200 шахуу составуудые июньдэ жолоодобо. Энэ депогой машинист Аузиньш шэгнүүрэй нормоһоо мянган тонно үлүү ашаатай составые үсэгэлдэр Крустпилсһаа Ригэдэ жолоодон асарба.

Елтавска депогой паровознигууд ехэ амжалта туйлаа. Эндэ бүридүүлэгдэһэн составуудай 80 процентнь хүндэ ашаатайгаар эльгээгдэбэ.

Энэ жэлдэ машинистнууд хүндэ ашаатай поезднуудаар нормоһоо гадуур 5 миллион гаран тонно ашаа шэрэбэ. Тэдэниие зөөхын тула юрын шэгнүүртэй 3,5 гаран мянган составуудые бүридүүлхэ хэрэгтэй байгаа.

Кударын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ малажалые хүгжөөхэ ба малай ашаг шэмэ үгэлсые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ жэлдэ 6 мянган тонно силос дараха, тус бүридэнь 100 үнеэнэй байха хоёр байра бариха гэжэ хараалаад, тэрэнээ эрхимээр бэелүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мурочи нютагта үнеэдэй байра барилга.

А. Мантаевай фото.

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТА

Һунгагшадай захянууд ямараар дүүргэгдэнэб?

Байгша оной февраль һарада үнгэргэгдэһэн ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ ажахын болон культурна байгуулалтын талаар һунгагшадай зүгһөө шухала шухала захянууд Бабушкинска городской Соведтэ оруулагдаһан байна. Һунгагшадай үгэһэн захяа, дурадхалнуудай дунда, жэшээлбэл, иимэ асуудалнууд бии: элитэ ехэ революционер-большевик И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ городые гоё һайхан, болбосон түхэлтэй социалистическэ город болгохо, город доторхи харгы зам, сад сэсэрлиг болон талмай скверүүдые сэбэрлэхэ, заһаха, шэнээр бариха. Тиихэдэ городой ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха, эмнэлгын, культурын, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха тухай мүн лэ олон дурадхалнууд бии байгаа.

Һунгагшадай захянуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Бабушкинай горсоведэй гүйсэдком, мүн тус горсоведэй харьяата Танхойско поселково Соведэй гүйсэдком зарим тэды хүдэлмэри ябуулһан байна. Городой ажалшадай хүсөөр энэ жэлэй майн 1-дэ И. В. Бабушкинай хүүр дээрэ дурасхаалай памятник бодхоогдоо. Тиихэдэ городой стадиониие һэльбэжэ заһаа, Культурын байшан ба городской садые һайнаар хашаалаа.

Городской Соведэй депутат нүхэр Майоровой үүсхэлээр Бабушкин городой хада дээрэхи кварталнуудай ажалшад хамтаараа худаг малтажа, уһаар хододоо дутажа байхаяа болижо байна. Мүнөө хабар нэгэ худаг малтажа ашаглалгада оруулаа, нэгэ худаг малтагдажа дүүрэхэеэ байна, үшөө гурбан худаг малтажа эхилээ.

Тиихэдэ Выдрино гэжэ посёлогой һунгуулиин округуудһаа һунгагдаһан депутадууд Лобычев, Гражданцев гэгшэд һунгагшадайнгаа үгэһэн захянуудые мүн оролдосотойгоор дүүргэдэг юм. Нүхэр Гражданцев «Снежная» гэжэ олзоборилгын артелиин столярна цехые даагшаар ажалладаг. Олониитын дунда городской Соведэй депутадай үүргэ дүүргэжэ, ехэхэн хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, нүхэр Гражданцев цехынгээ хүдэлмэриие һайнаар табижа, һара болон кварталнуудай түсэбые саг соонь дүүргэдэг. Нүхэр Гражданцев өөрөө ехэ һайн столяр, шэнэ шэнэ юумэнүүдые ухаалан зохёодог новатор хүн, үдэрэйнгөө нормые 130—140 процент дүүргэдэг байха юм. Депутат Лобычев ВСЖД-гэй Выдрино станциин дежурнаар хүдэлмэрилдэг. Өөрынгөө үдэр бүриин ажалда эрхим жэшээ харуулхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, городской Соведэй зүгһөө һунгагшадай дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг байна. Иигэжэ һунгагшадай этигэл пайдабариие нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг, арад ниитын үмэнэхи харюусалгаяа дээрэ сэгнэдэг депутадууд эндэ олон.

Эдэбхи хэшээл ехэтэй депутадуудай хүсөөр һунгагшадай захяа, дурадхалнуудые дүүргэлгэ тушаа зарим тэды хүдэлмэри хэгдэһэн байбашье, юрэнхы дээрээ энэ шухала асуудалые Бабушкинска городской Соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр В. Р. Ерёменко) тоохогүй ябадал гаргажа, ёһо тэдыгээр хандаһан байна бшуу. Энээниие иимэ нэгэ арсашагүй баримта гэршэлнэ. Ушар юуб гэхэдэ, һунгалтын үнгэрэмсөөр һунгагшадай оруулһан бүхы захяа, дурадхалнуудые согсолжо, тэрэниие түргэнөөр бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалаад, саг үргэлжын комиссинуудтай хамта эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхын орондо, горсоведэй гүйсэдком энэ хүдэлмэриие бэсһээн зайсуулжа, Соведэй нэгэдэхи ссеси дээрэ 11 хүнһөө бүридэһэн тусхай комисси һунгуулһан байха юм. Энэ горсоведэй харьяата Танхойско поселково Соведэй гүйсэдком һунгагшадай захянуудта мүн лэ албан ёһорогоор хандадаг.

Эгээл иимэ шалтагаанһаа боложо, эндэхи город, тосхонуудта заһагдаха, баригдахаар хараалагдаһан барилганууд саг соогоо дүүргэгдэнэгүй. ВСЖД-гэй Выдрино станциһаа холо бэшэ Выдрино гэжэ хүдэлмэришэнэй шэнэ тосхон һаяын жэлнүүдтэ бии болонхой. Эндэ ой модоной предприятида хүдэлмэрилдэг хэдэн олон зуун хүдэлмэришэд ажаһуудаг юм. Теэд тэдэнэрэй культурно-ажаһуудалай услови хангалтагүй. Эндэ мүнөө хүрэтэр ниитын столово, бани, клуб, больница, нарайлалгын гэр бии болгогдоогүй. Энээн тухай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ тосхоной ажалшад захяа, дурадхалнуудые олоор оруулһан байбашье горсоведэй гүйсэдком мүртэй юумэ хээгүй байһаар эды хүрэбэ.

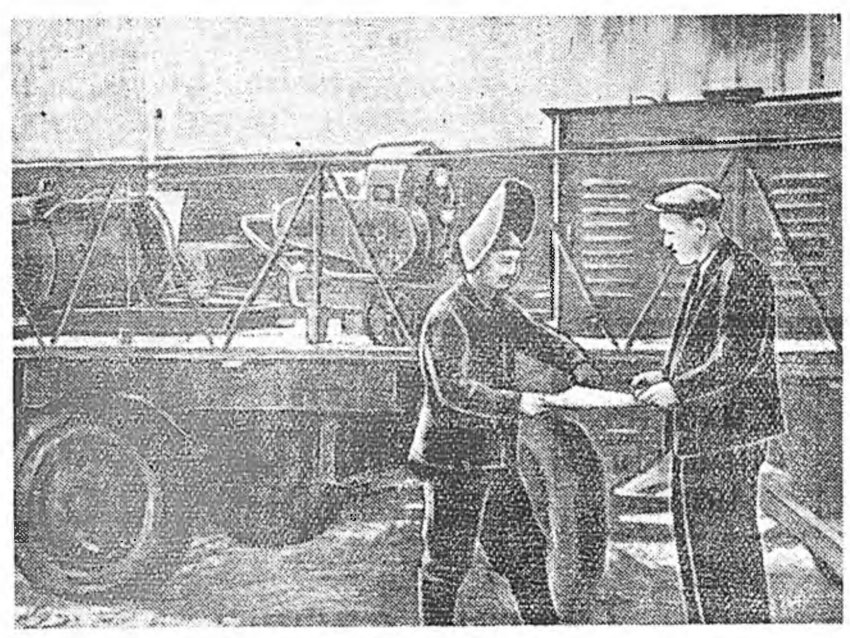
Тиихэдэ хүдэлмэришэдые эдеэ хоолой продуктнууд болон бусад эд бараагаар хангаха үүргэтэй ВСЖД-гэй Слюдянка тосхондохи ОРС-ын магазинууд угаа муугаар хүдэлнэ. Тиимэ дээрэһээ эндэхи хүдэлмэришэд хэрэглэһэн продуктнуудаа абахын тула Бабушкин гү, али Улан-Удэ горсд ошохо баатай болоно.

Бабушкин городто номой магазин бариха, Бабушкин—Посольская гэһэн шэнэ шоссейнэ харгы хэхэ, Клюевка-Бабушкин город хоёрой хоорондохи харгые заһаха тухай болон бусад олон асуудалнууд һунгагшадай захяа, дурадхалнууд соо хэлэгдэһэн байгаа. Теэд энээн тушаа мүнөөшье хүрэтэр өөдтэй юумэ хэгдээгүй байна.

Городской Соведэй гүйсэдком эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулхын тула энэ хүдэлмэридэ бүхы депутадууд болон саг үргэлжын комиссинуудые элсүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхэ, депутадуудай болон городской, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай тоосоое саг сартаа һунгагшадай үмэнэ табижа байха зэргэтэй.

П. Щербаков.

Инженер-новатор

Владимир Алексеевич Галкин «Бурмонголгорстрой» трестдэ 1952 оной май һараһаа хойшо хүдэлмэрилнэ. Богонихон сагай хугасаа соо хүдэлмэрилхэ зуураа, нүхэр Галкин эдэбхи үүсхэл ехэтэй инженер байһанаа харуулаа. Тиин 1954 ондо трестын управлени тэрэниие главна механигай тушаалда дэбжүүлээ һэн. Тэрэ гэһээр 7 һара үнгэрөө. Гэбэшье, нүхэр Галкин барилгын ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха талаар ехэхэн хүдэлмэри хээ.

Главна механик болон сасуу нүхэр Галкин механизмуудые заһабарилха ба шэнэ түхеэрэлтэнүүдые хэхэ механическа мастерской эмхидхэхэ тухай асуудал табяа һэн. Энэ нүхэрэй үүсхэл оролдолгын ашаар 1955 оной февраль һарада иимэ мастерской хүдэлмэрилжэ захалаа.

Һаяхан механическа мастерскойн коллектив нүхэр Галкинай зохёоһон зурагаар штукатурна агрегат хэжэ, ашаглалгада тушаагаа. Тиин Сталинай нэрэмжэтэ үйлсөөр баригдажа байгаа 24 байратай 3 дабхар гэрые штукатуралга дээрэ тэрэ агрегадые туршажа үзэхэдэнь, ехэ һайн дүнгүүдые харуулаа. Жэшээлхэдэ, түсэбэй ёһоор энэ гэр хоёр неделиин туршада штукатуралагдаха байгаа һаа, агрегадай туһаламжаар 3 халаан соо дүүргэгдээ һэн.

Мүнөө трестын мастерской нүхэр Галкинай хүтэлбэрээр хүдөөгэй барилганууд дээрэ хэрэглэгдэхэ агрегат хэжэ дүүргэхэ болоо. Тэрэнь тусгаар автоприцеп дээрэ заахан электростанцитайгаар тодхогдоһон дээрэһээ барилгын участогуудта нүүлгэн абаашахада ехэ зохид байха юм. Һаяар энэ түрүүшын агрегат хүдөө эльгээгдэхэнь. Гадна, мастерскойн хүдэлмэрилэгшэд мүн хүдөөгэй барилгашадта зорюулан шэрдэлгын нүүдэл агрегат хэжэ байна. Владимир Алексеевич энэ агрегадайнгаа хүсөөр шэрдэлгын бүхы хүдэлмэриие механизацилха гэһэн зорилго урдаа табина. Энэ агрегадынь тоһон шэрээр, сабуутай шэрээр, извёсткоор хүдэлмэриие 3—4 хүн хангаха зуураа, халаан соо 1000 гаран квадратна метр талмай шэрдэхэ аргатай байха юм.

Мүнөө нүхэр Галкин жэжэ ашаануудые ашаха, буулгаха хүдэлмэриие механизацилха тусгаар транспортёр ухаалан зохёожо байна. Энэ агрегадаарнь нэгэ хүн халаан соогоо 70—80 кубометр ашаа вагонһоо буулгажа шадаха юм.

Владимир Алексеевич Галкинай ухаалан зохёоһон агрегадууд хэдэн мянган түхэригэй алмалта үгэхэһөө гадна, ажалай бүтээсые хэдэн дахин дээшэлүүлхэ байһаниинь лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер Галкинай зурагаар хэгдэжэ байһан штукатурна нүүдэл агрегат. (Зүүн гарһаа) слесарь хабсарагша нүхэр Осколков, инженер Галкин гэгшэд байна.

Ф. Башухаевай текст,
А. Мантаевай фото.

ШЭНЭ НОМУУД

Бурят-Монголой номой хэблэл хүдөө ажахын плакадууд болон шэнэ брошюрануудые олоор хэблэлһээ гаргажа, номой магазинуудта тушааба. Тэдэнэй тоодо:

А. Макаров. «Хартаабхын үндэр ургаса абахын түлөө». Ород хэлэн дээрэ. Сэн 20 мүнгэтэ.

Д. Цырендоржиева. «Үнеэн бүриһөө 5000 литр һү». Ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ. Сэн 20 мүнгэтэ.

А. Давыдов. «БМАССР-тэ сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ». Ород хэлэн дээрэ. Сэн 1 түх. 20 мүнгэтэ.

Ильин. «Хурьгадые кошарно-базова аргаар хүмүүжүүлгэ». Ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ. Сэн 2 түхэригтэ.

„Туапсе" гэжэ советскэ танкерые һаатуулан бариһан тушаа США-гэй Правительствода Советскэ Правительствын эльгээһэн ното

СССР-һээ Вашингтондо байдаг Посольство июниин 18-да США-гэй Гүрэнэй Департаментда иимэ удхатай ното эльгээбэ:

«Тайвань аралай урдуур, далайда 1954 оной июниин 23-да баригдаһан «Туапсе» гэжэ советскэ танкерые ба тэрэнэй экипажые хуули бусаар һаатуулан бариһан тушаа Америкын Холбоото Штадуудай Правительствода Советскэ Правительствын 1954 оной июниин 24-дэ, июлиин 2-то ба 19-дэ, энэ оной мартын 25 ба 31-дэ эльгээһэн бэшэгүүдые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Посольство үндэһэ баримта болгоно, СССР-эй Правительствын даалгабаряар иигэжэ мэдүүлнэ.

Советскэ Правительство хадаа «Туапсе» гэжэ танкерые, тэрэнэй ашаа ба командые дары бусааха хэмжээнүүдые абаха шухала байһан ябадалда Холбоото Штадуудай Правительствын анхаралые хандуулба. Тиихэ зуураа, Советскэ Правительство хадаа советскэ танкертэ добтолгын хэгдэһэн далайе США-гэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй бүрин хинажа байһаниие эшэ үндэһэ болгобо, тиимэ ушарһаа Холбоото Штадуудай Правительство «Туапсе» гэжэ советскэ танкерые буляан абаһанай түлөө бүхы харюусалга дааха байна.

Гэбэшье, США-гэй Правительство «Туапсе» гэжэ танкерые ба тэрэнэй экипажай гэшүүдые сүлөөлхын тула хэмжээнүүдые мүнөө хүрэтэр абаагүй. Тэрээнһээ байтагай, американска хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ хар[...] хада, «Туапсе» гэжэ танкерай экипа[...] жай гэшүүдэй Эхэ орондоо бусалг[...] дань һаад ушаруулха гэһэн һэдэл[...] США-гэй засагаархидай зүгһөө хэг[...] дэнэ. Тиихэдээ элэ хуули буса ябу[...] ганууд хадаа тэдэ хүнүүдтэ «полит[...] ческэ хэрэгээр хоргодон ажаһуух[...] арга олгогдоно гэһэн шалтагаанаа[...] халхалагдана. Хэблэлэй дурсагдаһа[...] элэ мэдээсэлнүүдые США-гэй Пра[...] вительство мүнөө хүрэтэр буруушаа[...] гаагүй байгаа.

«Президент Готвальд» гэжэ поль[...] ско судныи командаһаа абтаһан м[...] дээсэлнүүдэй ёһоор, «Туапсе» гэж[...] танкерай экипажай гэшүүд туш[...] хүсэ хэрэглэгдэнэ, тэдэниие доро[...] жолно, Эхэ орондоо тэдэнэй буса[...] гые болиоулха зорилгоор элэ бүгэд[...] хэглэжэ байна. США-гэй далайн-с[...] рэгэй хүсэнүүдэй хинажа байһ[...] уһанда һаатуулан баригдаһан «Туа[...] се» гэжэ советскэ танкерай экипаж[...] гэшүүд тушаа хэгдэһэн иимэрх[...] ябуулганууд уласхоорондын эрх[...] ниитэдэ мэдэгдэһэн нормонууд[...] хэрзэгы бүдүүлигээр эбдэһэн ябад[...] болоно.

Советскэ Правительство «Туапсе» гэжэ советскэ танкер ба тэрэнэй к[...] манда тушаа хэгдэһэн эдэ ябуулг[...] нуудтай дашарамдуулан, США-гэ[...] Правительствода буруушаалаа м[...] дүүлнэ, США-гэй Правительство та[...] керые болон тэрэнэй командые с[...] лөөлхын тула хэмжээнүүдые дар[...] абаха байха гэжэ хүлеэнэ.

Тарянай амбаар, тогууд бэлэдхэгдэнэ

Энэ жэлдэ Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 4-дэхи бригада хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзор соо дүүргэжэ, 1191 гектар шэниисэ, 250 гектар хара таряа болон бэшэ культурануудые тариһан байна. Мүнөө хабарай сагай уларилай тиимэ һайн бэшэшье һаань, саг соонь таригдаһан таряан хүхэрэн жэгдээр ургажа эхилээ.

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ хуряаһан таряагаа зүбөөр хадагалха амбааргүй дээрэһээ горьтой таряан ток дээрэ хоролтодо ородог байгаа. Мүнөө жэлдэ энээниие хараадаа абажа, партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, энэ бригадын гэшүүд, мүнөөнһөө шэнэ таряагаа нэгэшье гээлтэгүйгөөр хадагалан абахын тула амбаар болон тогуудые түхеэржэ байна.

Полевой стан, амбаар болон складуудай барилгада 10 дархашуул хүдэлмэрилдэг. Үбһэ хуряалгын урда тээ тэдэнэй барилга дүүргэхэ г[...] жэ оролдоно. Һубарай гэжэ нют[...] гай полевой стан дээрэ тогууд[...] ургэдхэжэ, 21 метр утатай, 9 мет[...] хүндэлэнтэй склад шэнээр барж[...] захалаа. Энээнһээ гадна 8 амбаа[...] заһабарилагдажа байна.

Таряа хуряалгада ажаллаха ко[...] хознигуудаа дулаан ба культурн[...] байраар хангахын тула горьто[...] ажал хэгдэхэ байна. Колхознигу[...] дай байха байрын гэр, кухни һэль[...] бэгдэн шэнээр табигдаха, улаан б[...] ланда заһабари хэгдэхээр хараала[...] дана.

Эндэ модошо дархашуул Дам[...] Занданов, Цыбик Цыремпило[...] Дамдин Цыбикмитов ба Данза[...] Цыденов гэгшэд илангаяа һайнаа[...] ажаллажа үдэрэйнгөө нормые 110-[...] 115 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Б[...] рилгын бригадые правлениин г[...] шүүн Цыбик-Доржо Итыгылов уд[...] ридана.

Б. Шагжитаров.

Ноохо хайшалалгые механизацилаа

Мүнөө жэлдэ Сэлэнгын МТС-эй механизаторнууд 36 мянган хони хайшалха ёһотой. Нёдондо зарим гүүртэ болон отарануудта электроагрегадууд оройдоо хүдэлөөгүй һэн. Харин мүнөө бүхы отарануудай хонидой ноохон 10—12 хайшатай электроагрегадуудаар хайшалагдаха байна.

Энэ МТС-эй харьяата колхозууд[...] 10 электрохайшалалгын агрегат х[...] дэлнэ. Гансахан Сталинай нэрэ[...] жэтэ колхоздо 4 агрегат тодхогдо[...] хой. Мүн Ленинэй, Тельманэй боло[...] Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд[...] агрегадууд бии.

Б. Ангаров.

Коллективизаци тухай ленинскэ теориие бэелүүлхын түлөө партиин тэмсэл

Хүдөө ажахын коопераци тухай марксистска үзэл сурталһаа эшэ үндэһэ абан, Россин онсо өөрэ эрхэ байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэнэй ашаар хүдөө ажахые коллективизацилха тухай теори В. И. Ленин зохёоһон байна. Жэжэ бутархай таряашадай ажахые шэнэдхэн хубилгаха ба таряашадые социализмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ талаар пролетариадай диктатурын угаа шухала арга зэбсэг болгошо кооперациие дамжуулан таряашадай ниитэ олонхиие шата дамжуулан социализмын байгуулалтада хабаадуулха тодорхой зам Ленин кооперативна түсэб соогоо зааһан юм.

Кооперацида таряашадые һайн дураарнь хамжуулха хэрэгтэй, таряашад социализмда шата дамжан оруулагдаха ёһотой гэжэ Ленин нэгэнтэ бэшэ зааһан байна. «Коопераци тухай» гэһэн гайхамшагта зохёол соогоо Ленин жэжэ бутархай таряашадай ажахые коллективнэ үйлэдбэриин замда оруулха тухай теори бүхы талааарнь зохёоһон юм.

Ленинэй зохёоһон кооперативна түсэбтэ түшэглэн Коммунистическэ партимнай И. В. Сталин түрүүтэй Центральна Комитедэйнгээ хүтэлбэри доро ябажа хүдөө ажахые коллективизацилха тодорхой түсэб зохёоһон байна. Социалистическэ ажахын колхозно формо тухай, колхозно байгуулалтын гол звено—хүдөө ажахын артель тухай, нюдарган баяшуулые хизаарлаха политикаһаа үргэлжэ коллективизацилгын үндэһэ һуури дээрэ анги болохо нюдарган баяшуулые усадхаха политикада дамжан орохо тухай, хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха гол шухала пунктнууд болохо МТС-үүдэй удхашанар тухай асуудалнууд тэрэ түсэб соо бүхы талаһаань хэлсэгдэжэ зохёогдоһон байна.

Таряашадые колхоздо оруулхада хэрэгтэй болохо уридшалһан условинууд ба шухала арга нүхэсэлнүүд Октябрьска революциһаа эхилээд манай партяар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Засагаа абаһанайнгаа һүүлээр манай ороной хүдэлмэришэн анги Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа хүндэ промышленностяа, тэрэнэй амин гол болгошо машина бүтээлгые түргэн темпээр хүгжөөжэ эхилһэн байна. Тиихэдэ промышленностиин хүгжэлтэһөө хүдөө ажахы ехээр гээгдэжэ ябаба. Хүдөө ажахын жэжэ бутархай ба гээгдэнги байлга арадай ажахын бүхы дээрээ хүгжэлгые һаатуулжа байгаа. Тэрэнэй гаргаһан товарна продукци дайнай урда тээхиһээ холо бага байһан юм. Колхоз болон совхозууд үсөөн байгаа.

1929 оной апрельдэ болоһон XVI партийна конференци арадай ажахые мүнөөнэй техникээр хангаха, манай орондо социализмын һуури байгуулха зорилготой арадай ажахые хүгжөөхэ нэгэдэхи табанжэлэй түсэб баталһан байна. Нэгэдэхи табанжэлэй түсэб үсэд шанга ангиин тэмсэл соогуур бэелүүлэгдэбэ. Талха таряанай хомор байһаниие ашаглан таряа бэлэдхэлгэдэ нюдарган баяшуул али болохо эсэргүүсэлтэ хэбэ. XVI-дахи съездын тогтоолнуудые дүүргэлтэ болгон үгытэйшүүлдэ батаар түшэглэн, дунда шадалтантай холбоо барисаагаа бэхижүүлэн нюдарган баяшуулда эсэргүү эрид шанга добтолго хэгдэбэ. Нюдарган баяшуулда добтолхо ябадалда партиин ороһон эгээл энэ үедэ парти болон арадай дайсадууд: троцкистнууд, зиновьевецууд, бухаринтан хадаа партиин политикада эсэргүү идхалгынгаа хүдэлмэриие шангадхаһан юм.

И. В. Сталинай хүтэлбэри доро манай парти баруунай реставраторнуудта, парти дотор нюдарган баяшуулай агентура байһан тэдэнэртэ хатуу шанга сохилто хээд, хүдөө ажахые коллективизацилха замаа арюудхангаа нюдарган баяшуулда эсэргүү добтолгоёо бүри шангаар үргэлжэлүүлээ һэн.

Энэ үедэ манай парти колхозуудые байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэбэ. Трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинануудаар зэбсэгжэһэн МТС-үүдые байгуулга 1929 оной хабарһаа эхилээд үргэдэбэ. МТС болбол промышленность хүдөө ажахы хоёрой үйлэдбэриин шэнэ холбоон болоһон байна.

Колхозуудые амжалтатайгаар байгуулхада совхозууд шухала үүргэ дүүргээ. Совхозууд МТС мэтэ гүрэнэй предприятинууд байха зуураа, жэшээ абамаар механизированнэ социалистическэ ажахы болоһон байна. Совхозуудай хүдэлмэритэй танилсахадаа таряашад томо үйлэдбэриин үлүү һайниие нюдөөрөө хаража ойлгодог һэн. Совхозууд, колхозуудта тракторнуудаар, сортовой үрэһөөр, һайн үүлтэртэ малаар туһалагша һэн.

1929 оной эсэс багта колхоз болон совхозуудай тоогой ургахатай хамта нюдарган баяшуулые хизаарлаха политикаһаа үргэлжэ коллективизациин үндэһэ һуури дээрэ анги болгон нюдарган баяшуулые усадхаха гэһэн политика Коммунистическэ парти бэелүүлжэ эхилбэ. Энэ политикань 1930 оной январиин 5-да партиин ЦК-гэй «Коллективизациин темп ба колхозно байгуулалтада гүрэнэй туһалха хэмжээнүүд тухай» тогтоол соо батадхагдаһан юм. Партиин ЦК болбол энэ тогтоол соогоо ороной элдэб районуудта коллективизацилгын ондо ондоо темп тогтооһон юм.

Хүдөө ажахые коллективизацилха гурим ба тэрэнэй темп тушаа партиин ЦК-гэй үгэһэн тодо сэхэ заабаринуудай байбашье һаа, зарим область болон республикануудта колхозуудые байгуулха үедэ партиин хараа шугамые хазагайруулха ябадал гараһан байна.

Дунда шадалтанда буруугаар хандалга, һайн дуранай гурим сахиха ленинскэ заабаринуудые эбдэлгэ, артельнэ формые алгасан коммунада оролго, ороной элдэб районуудай онсо өөрэ эрхэ байдалые хараадаа абаха тушаа Ленинэй хэлэһэн заабаринуудые эбдэлгэ хадаа колхозно хүдэлөөндэ гараһан гол алдуунууд байһан юм.

Партиин ЦК-гэй даалгабаряар И. В. Сталин 1930 оной мартын 2-то «Правда» газетэдэ «Амжалтануудһаа тархи эрьелгэ» гэжэ статья бэшээ һэн. Гаргагдаһан эдэ алдуунуудай эшэ үндэһые элирүүлээд, колхозно хүдэлөөе саашадань амжалтатайгаар ябуулха замые тэрээн соогоо заажа үгэһэн байна.

Колхозно хүдэлөөндэ гараһан эдэ хазагайралгануудые усадхаад, колхозуудые саашадань бэхижүүлгэдэ парти шэнэ амжалтануудые туйлаһан байна. Жэжэ бутархай таряашадай ажахын томо социалистическэ газар элдүүрилгын ажахыда шэлжэн оролго партиин зүб политика хангаба. Тиигэжэ колхозно таряашад хүдөөдэ Советскэ засагай бата түшэг тулгууринь болоо бэлэй.

Колхозуудые байгуулгада амжалтануудай туйлагдабашье, ехэ дутагдалнууд бии байба. Колхозно байгуулалта гол түлэб үргэдэжэ байгаа. Зүгөөр, колхозууд эмхидхэлэй-ажахын талаар һула, хүл дээрээ гараадүй, ажахыгаа мууса хүгжөөдэг, журам муутай, ангиин дайсадай тактикаяа һэлгээд, колхозые доторһоонь һэмээхэнээр хорложо байхадань шадамараар тэдэнтэй тэмсэжэ шададаггүй байба. Тиимэһээ таряа бэлэдхэлгые дүүргэдэггүй колхозууд бии байба.

Нюдарган баяшуулай хорлолгые усадхахын, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын тулада МТС-үүдэй дэргэдэ политотделнүүдые эмхидхэхэ тухай тогтоол партиин ЦК-гэй пленум 1933 оной январьда абаһан юм. Энэ тогтоолой ёһоор хүдөөдэ хүдэлхэеэ 17 мянган партийна хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдэһэн юм. Политотделнүүд 1933—1934 онуудай туршада хүдөөдэ хүдэлхэ зуураа, тэдэнэй үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые нэрэ хүндэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа һэн. Тэдэнэр хүдөө ажахын артельнүүдые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлһэн, колхозой кадрнуудые хүмүүжүүлэн ургуулхадань туһалһан; колхозно ниитын политическэ хэмжээе дээшэлүүлһэн байна. Зорилгонуудаа дүүргэһэн дээрэһээнь партиин ЦК-гэй 1934 оной ноябрьска Пленумэй тогтоолоор политотделнүүд партиин райкомуудтай нэгэдүүлэгдээ һэн.

1933 оной февральда болоһон колхознигууд-ударнигуудай I Бүхэсоюзна съезд колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгэдэ, колхознигуудай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлгэдэ тон ехэ удхашанартай байһан юм. Тэрэ съезд дээрэ И. В. Сталин бүхы колхознигуудые шанга шадалтай, колхозуудые — большевистскэ болгохо зорилго табиһан байна. «Колхознигуудай шанга шадалтай болохын тулада мүнөө оройдоол гансал юумэ хэрэгтэй — колхоздоо үнэн сэхээр хүдэлмэрилхэ, трактор болон машинануудаа зүбөөр ашаглаха, хүдэлмэриин малые зүбөөр хэрэглэхэ, газараа зүбөөр элдүүрилхэ, колхозой зөөриие гамнан химгадаха» гэжэ Сталин хэлээ һэн.

1934 оной эсэс багта таряашадай ажахын дүрбэнэй гурбан хуби, ороной тарилгын талмайн 90 шахуу процентнь колхозуудта нэгэдэһэн байба. 1934 ондо хүдөө ажахыда олон мянган трактор, комбайнуудай эльгээгдэһэнэй, колхозуудай бэхижэһэнэй ашаар таряа бэлэдхэлгын түсэб 1932 онойхитой сасуулхада гурба һар[...] урид дүүргэгдээ һэн.

Манай орон дотор хүдөө ажахы[...] коллективизацилгын түүхэтэ удхаш[...] нарынь юун бэ гэхэдэ, хүн түрэ[...] тэнэй түүхэдэ анха түрүүн мана[...] ороной хүдэлмэришэн анги Комму[...] нистическэ партиин хүтэлбэри доро[...] ябажа, оло миллион таряашадые со[...] циализмын замда оруулжа, соци[...] лизм байгуулһан юм. Хүдөө ажахы[...] коллективизацилгын илалта хада[...] өөрынгөө туһа хойшолонгуудай т[...] лаар 1917 оной октябрьда болоһо[...] революционно эрид хубилалтатай е[...] ли удхатай гүнзэгы ехэ революцион[...] но эрид хубилалта байгаа.

Коллективизациин политика бэе[...] лүүлһэнэй ашаар Эсэгэ ороноо ха[...] гаалгын Агууехэ дайнда илалта туй[...] лаабди гэжэ И. В. Сталин зааһа[...] байна. Дайнай үеын хүндэ хүшэ[...] жэлнүүдтэшье социалистическэ х[...] дөө ажахы өөрынгөө агууехэ ба[...] хүсые, хүн зониие эдеэ хоолоор, ти[...] хэдэ хүнгэн ба элеэ хоолой промыш[...] ленностиие түүхэй эдээр улам бүр[...] ехэ хэмжээтэйгээр хангаха өөрын[...] гөө шадабариие баримталан харуул[...] һан байна.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдт[...] ороохо таряа үйлэдбэрилгэ һэргээ[...] бодхоогдоод, цилээд ехээр ургэ[...] хэгдэһэн байна. Хлопок, сахар[...] свёкло, мяха, һү, ноохо болон бус[...] продуктнуудые бэлэдхэлгэ ехэ бол[...] һон байна. Колхозно экономик[...] хүгжэхэтэй хамта колхозуудай ни[...] тын баялиг ургаһан, колхознигууда[...] ажалта үдэртөө хубаадаг мүнгэн б[...] натуральна олзо ехэ болоһон ба[...] на. Эдэ бүхы амжалтанууд хад[...] хүндэ индустриие түргэн хүгжөөж[...] хүдөө ажахые мүнөө үеын түгэлд[...] хүсэтэ техникээр хангажа шадаһа[...] дээрэһээнь туйлагдаа. 1954 онд[...] манай ороной колхозуудай ба со[...] хозуудай полинууд дээрэ МТС-эй[...] 1260 мянган трактор, 326 мянга[...] комбайн хүдэлжэ байһан юм.

Гэхэтэй хамта, КПСС-эй ЦК-гэ[...] сентябрьска, февральско-мартовск[...] ба июньскэ Пленумүүд социалист[...]

ҺААЛИШАДАЙ МYРЫСӨӨ YРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРYYЛЭЕ!

Залуу һаалишан

Нёдондо һаамхай үнеэн бүриһөө литр һү һааха уялгатай байһан 977 литр һаагаа һэм,—гэжэ һаалишан Домна Акиловна Мартынова хөөрэнэ.

—Та хэды үнеэ һаанат?

—Һүулэй хоёр жэл соо 12 үнеэ һаажа байһаб.

—Үнеэдтнай ямар үүлтэрэй юм?

—Нютагай даа.

—Та яагаад иимэ амжалта туйлаа һэбта? Домна Акиловна, хөөрэжэ үгыт.

—Хөөрэхэ юумэ үгышье даа. Ганцахан һэдэй хойноһоо һайнаар һаалихада, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй, — гэжэ бэшэн үгөөр харюусаба.

Домна Акиловна «Победа» колхозой һаалишанаар ажаллана. Һүүлэй жэлэй турша соо колхозой бүхы һаалишад дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ колхоз зууралаар, түрүү зэргэдэ ябалсаба. Мүн энэ жэлдэшье Домна Акиловна мүрысөөндэ илажа, республикын түрүү һаалишадай суганда хабаадалсаба. Домна Акиловна олон үгэ хүүргүй, даруу зантай, ажал дээрээ шуран шударга, бэрхэ һаалишан юм. Тэрэнэй ааба абаһан 12 үнеэдэй 10-ниинь нэгэ дахяа тугалаа.

Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа эхилхэдэ эхэ аятай байна. Тураһан болоно, мяхалиг, шамбай болодог,—гэжэ һаалишан хөөрэнэ.

—Үнеэдые хайдагаар һааха хэрэгтэй, шиидыбыт?

—Юун хэлсээн байхаб. Эхэ зохид һаажа байгаадан үнеэдһээ һүеэ тугалһаа хүхүүлжэрхидэг байгаа.

—Хэрмэн һаалишад үнеэдээ үдэрэй дүрбэ һаана. Тэдэнэр үнеэдые хайнаадаг туладаа бэлшээрэ дэээхаа аргатай болонхой. Үнеэд бидэ хэмдэ һаагдана.

—Үнеэдээ болзорһоонь хожом болгожо һаагаа хадамнай Герасим Константинович тэрэ үдэртөө сугла ябажа, манаа шүүмжэлдэг, —гээд, Домна Акиловна энеэбхилнэ.

—Герасим Константинович гэдэг хүн хэн бэ?

—Оо, тэрэшни манай хүтэлбэрилэгшэ юм. Фермые даагшаар үнинэй ажаллана. Фермэдэ юунэй хэрэгтэй байһые, тэрэнние хаанаһаа абахые һайн мэдэдэ, ажахыгаа «гартаа бариад» байдаг юм. Юрэдөө партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо манай фермэ дээрэ эхэ хубилалта болонхой. Бидэнэр тушаа партимнай эхэл анхарал хандуулна гээшэ. Энэ анхаралдань харюу болгожо, улам һайнаар хүдэлхэ, улам ехэ һү һааха ёһотойбди, — элэ үгэнүүдые Домна Акиловна ехэ омогтой дорюунаар, сэдьхэлээ хананггаар хэлэбэ.

—Мүнөө жэл хэды литр һү һааха зорилготойбта?

—Манай фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха уялга абанхай. Тиихэдэ би үнеэн бүриһөө 1500 литр һааха уялгатайб.

—Энэ уялгаа дүүргэхэ гүт?

—Дүүргэнгүй яажа болохоб. Дүүргэхэбди, лаб дүүргэхэбди,—гэжэ найдамтайгаар харюусаба. — Уялгаа дүүргэхэ хэрэгтэмнай зоотехник Иванов ехэ туһа хүргэнэ. Үбэлэй сагта тэжээлэй рацион табижа үгэдэг байгаа. Үбһөөр дуталдад гэжэ байхадамнай солоомо асаруулжа, буйлуулаад малдаа эдиүлхэ заажа үгэдэг һэн. Колхоз дээрэ зоотехнигтэй байха гээшэ ехэл һайн байна. Мүнөө зоотехник бэлшээрине зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда ехэ анхарал табина.

Саашань Домна Акиловна социалистическэ мүрысөөн тухай хөөрэбэ.

—Би Полина Брылёватай мүрысэнэб. Полина намһаа бага гэхэдээ залуу хэдэ ябана ха. Найман һара соо үнеэн бүриһөө 560 литр һү һаагаа, тэдэ намһаа гээгдэжэгүй гэжэ һаахан хэлэнэ һэн. Полина Брылёва бэрхэ һаалишан юм. Хэлэһэндээ хүрэхэ байха. Сэхыень хэлэхэдэ манай колхозой һаалишад үнеэдһээ һү ехээр һааха тулөө бухы хүсэеэ гаргана. Манайда дутагдалнууд үгы гэхын аргагүй. Бидэнэр правлени ба парторганизациингаа хүтэлбэри доро тэдэ дутагдалнуудаа усадхажа, гүрэндөө һү ехээр үгэдэг болохобди.

Үдэшын һаалга ойртожо байгаа һэн. Домна Акиловна «үнеэдээ һаахаяа ошохомни» гээд, манние дахуулаад, тиигэн тээшэ шамдуухан гэшхэлбэ. Эндэ хэдэн зуугаад тарган, бэлэшэжэ садаһан, ехэ дэлэнтэй үнеэд асарагдаад байгаа һэн.

И. Борисов.

Һү һаалгаяа дээшэлүүлнэ

Тугжанай аймагай малшад малнай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын тулөө дэлгэрһэн республикын мүрысөөндэ оролсоод, һүнэй һаалгаа нёдондонойхидо орходоо дахин дээшэлүүлһэн байна. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад ажахын жэлэй эхэһээ хойшо үнеэн бүриһөө 530 литр һү һаажа, бараһан үндэр амжалта туйлаа. Энэ колхозой зарим һаалишадынь, жэшээлхэдэ, Ирина Кожевина даажа абаһан 14 үнеэнһээ хамта 13000 литр, Екатерина Джигитканова 12000 литр һү һааһан байна.

Мүн XVIII партс'ездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай һаалишад малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар горьтойхон туйлалтануудтай. Тэрэнэйгээ ашаар эдэ колхозууд гүрэндэ һү тушааха уялгата даалгабаринуудаа холо үлүүлэн дүүргэбэ.

Б. Цыренов.

Худөө ажахын угаа ехэ арга боломжонууд үшөөл муугаар ашаглагдажа, ороохо тарянай ургаса, малай ашаг шэмэ бага байна гэжэ тэмдэглэн, худөө ажахые хүгжөөлгэдэ бии байһан дутагдалнуудые усадхаха тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые харуулаа байна. Тэрэнэйтэй хамта худөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ хэдхэлгэдэ хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урма хэшээлые дэмжэхын тулада худөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлэй болон худалдан абалгын гүрэнэй сэн дээшэлэгдэһэн байна. Мүн худөө ажахын хэмжээ тодорхойлдог ондоо болгогдоо һэн.

Үгтэһэн, правительствын анхарал һанаагаар зоригжоһон колхозно ажахынай, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй январьска Пленумһээ хойшо үнгэрһэн сагай соо эхэхэ амжалтануудые туйлаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 18 миллион га шэнэ ба боро газар хахалагдаһан, тэрэнэй 3,6 миллион гектарынь тарилга хэгдээ һэн. Ашаг шэмэ бухы түрэлэй малай тоо толгой өөдөө болоһон байна. Эдэ бүгэдын 1954 ондо колхоз болон совхозуудта ороохо тарянай валовой ургалга эхэлхэхэ, таряа бэлдхэлэй түсэбые болзорһоонь урид ямар түсэблэгдэһэн. Поволжьын ба Украинын олон аймаг, ганцуу бэйлагдаашье һаань, урданай түсэблэгдэһэн амжалтын олонхидо ороходоо ороохо тарянай ургаса эхэ ехэ арга боломжотой байна.

Колхознуудай ба партиин зүгһөө, политическэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа туйлалгаа. Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн хахалгада, МТС-үүд болон совхозуудта, колхозуудые бэхижүүлгэдэ бүхы олонхи хүдэлмэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые ороолсуулжа, шэнэ ба боро газарай хахалгада, олон тоото хүдэлмэриин ажалшад ороолсоо. Мүнөө колхоз-совхоз 120 мянга шахуу агрономууд, инженерүүд хүдэлмэрилнэ. Шэнэ газар ба боро газар ашаглахаяа хэдэн зуун мянган комсомолецууд ба залуу гороодуудһаа эльгээгдэв.

Гээгдэнги колхозуудые хүтэлбэрилхэ кадрнуудаар бэхижүүлхын тулада колхозой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэеэн 30 мянган коммунистнууд, партийна бэшэ хүдэлмэрилэгшэдые эльгээхэ гэһэн партиин ЦК-гэй, Советскэ правительствын тогтоол орон доторнай үргэнөөр дэмжэгдэв. Партийна, советскэ ажахын хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрилэгшэд, научна хүдэлмэрилэгшэд колхозой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхөөр ошохомнай гэжэ дурлаад, тэдэнэй зариманиинь колхозуудта хүдэлжэ эхилээ. Иигэжэ хүдэлмэришэн анги ба колхозно тарялашадай эбдэршэгүй хани барисаанай агууехэ хүсэнинь үшөө дахин харагдаа.

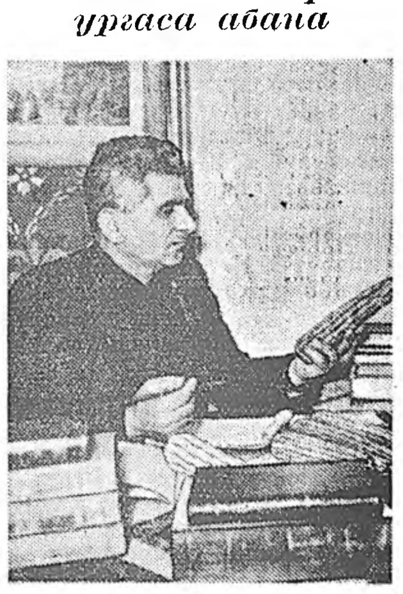
Энэ оной январьда болоһон КПСС-эй ЦК-гэй Пленум ниитын малай тоо толгойн, тэрэнэй ашаг шэмэнь малажалай продуктнуудые — хүн зоной, мүн түүхэй эдэ — хүнгэн ба эдээ хоолой промышленностиин улам урғаһан эрилтэнүүдые хангахагүй гэжэ тэмдэглээд, 1960 он хүрэтэр ороохо тарянай валовой ургуулбари орон дотороо жэл бүхэндэ 10 миллиард пүүдһээ доошо бэшэ хэмжээтэй болгохо, малажалай гол продуктнуудай үйлэдбэрилгэ хоёр — хоёрһоо үлүүтэй дахин ехэ болгохо зорилго табяа.

Түрүү колхозуудай жэшээгээр КПСС-эй ЦК-гэй январьска Пленумэй тогтоолоор табигдаһан даалгабарине 2—3 жэл соо дүүргэхын тулөө мүрысөөн орон доторнай дэлгэржэ байна. Коммунистическэ партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро ябажа манай оронай колхозно тарялашад, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд доторойнгоо арга боломжонуудые, резервнүүдые хүсэдөөр хэрэглэжэ түрүү дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ Эхэ оронойгоо бүри хүсэтэй болохын тулада, колхозно байгуулалтын саашадаа хүгжэн бадархын тулада, ажалшадай ажана байдалай улам һайжархын тулада шадал хүсэеэ гамнангүй тэмсэхэнь лабтай.

Б. ОЧИРОВ.

Артелиин түрүүлэгшэ—колхозно үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэ мүн

Жэл соо хоёр ургаса абана

Социалистическэ Ажалай Герой Г. В. Натрошвили Лагодехскэ районой «Ленинэй Андердзи» гэжэ олон һалбаритай колхозые шадабаритай бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнэй дурадхалаар колхоз кукурузa тарижа эхилээ һэн. Гектарай 18 центнер ургаса үгэһэн намарай шэнииэ хураһанайнгаа һүүлээр, тэрэ газарта 100 гектарта орооһо ба силос болохо, 62 гектарта ногоон тэжээл болохо кукуруза таригдаба. Колхознигууд дунда зэргээр гектар бүриһөө 22,8 центнер кукурузын орооһо, 100 центнер силос, 160 центнер ногоо абаба. Энэ хадаа орооһоной ба тэжээлэй нэмэлтэ ехэ резерв колхоздо бии болгобо. Орооһоной ба тэжээлэй культурануудай үндэр ургаса хураалга малажалые ба шубуу үсхэбэрилгые амжалтатайгаар хүгжөөхэ шухала арга боломжо байгуулба. Колхозой фермэнүүдтэ 120 гаран үхэр, 487 гахай, 1670 хонид ба 1950 шубууд бии юм. Колхозой үнеэдэй ба шубуудай ашаг шэмэ үргэлжэ үргэлжэ дээшэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ленинэй Андердзи» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Г. В. Натрошвили тариgдаха кукурузын сортнуудые хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Захиһан газетэнүүдыень ээдтэнь хүргэнэгүй

Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан-Шулуутай» колхоздо «Колхозник» гэжэ ханын газетэ 1955 онһоо эхилээд һарадаа 2—3 дахин гаргагдаг болоо. Газетын хуудаһануудта КПСС-эй ЦК-гэй январьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолтой колхознигуудые танилсуулха талаар, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа бэшэгүүд ходо толилогдоно. Газетэ болбол ажалдаа ёһо тэдыгээр хандагшадтай, ажалай журам эбдэгшэдтэй шангаар тэмсэнэ.

Энэ ханын газетэ ажалай журам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехээр туһална.

Гэбэшье, тус колхоздо ажалшадай дунда ябуулагдаха культурно-олитуулалмажын хүдэлмэри ганса газетэ гаргалгаар хизаарлагдана. Малажалай фермэ, бригаданууда нимтэ-олигуулалмажын хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, «Шэнэһэтэ», «Мухаршэбэр» гэжэ нютагуудта байдаг малшадта лекци, элидхэл уншагданагүй, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй. Мүн эндэ «Дайшалхы хуудаһан», «Молни» гэхэ мэтэ гаргагданагүй. Нёдондо хэлһээ хойшо эдэ фермэнүүдтэ нэгэшье агитатор харагдаагүй.

Гадна, газетэ, журналнуудые асаргадаагүй байна. Энэ ушарһаа тэдэхэн колхознигууд газетэ, журналнуудые захихаяа болишоо. Таһад юундэ газетэ, журналнуудые захиагуйбта гэжэ асууха «хэдышье захяа һаа, тэрэнээ абадаггүйбди, колхозой центрһээ наашань эльгээдэггүй юм» гэжэ харюусанад.

Тус колхозой почтальон Р. Ринчинова «Би газетэ ба бэшэгүүдые гансахан колхозой центрэ асража үгэхэ уялгатай хүм» гээд лэ газетэ болон бэшэгүүдые ээдтэнь хүргэхэ тушаа һаналаа табинагүй. Мүн тарянажалай бригаданууддашье ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһан», «Молни» гаргагданагүй, газетэнүүд абаашагданагүй.

Энээнһээ хойшо колхозойнгоо центрһээ холо хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдэй тухай анхаралаа табидаг болохыень, тэдэнэй культурна эрилтые хангаха талаар хэмжээ абахыень колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ уридаг байнабди.

Д. Самбуев.

Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй СССР-тэ ерээд байлга

СВЕРДЛОВСК, июнийн 19. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру ба тэрээнтэй сугтаа ябалсажа байһан хүнүүд Свердловскһоо Ленинград руу ниидэбэ.

Аэродром дээрэ Джавахарлал Неруе ажалшадай депутадуудай Свердловско городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. И. Муравьев, ажалшадай депутадуудай Свердловско областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Быков, партиин обкомой секретарь А. М. Кутырев, партиин горкомой секретарь М. И. Кузин, Уралай олонитын организацинуудай ба предприятинуудай олон тоото түлөөлэгшэд эндэ ерэбэ.

Ажалшадай депутадуудай Свердловско горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. Муравьев ба Джавахарлал Неру үгэ хэлэбэ.

Джавахарлал Неру иигэжэ хэлэв:

—Бидэнэр уржадэр ерээд, нэгэ үдэр, хоёр һүни эндэ байгаабди. Би танай ехэ заводуудые хараад, хойшодоо тэдээнтэй харилсаатай байха болонобди. Үшарынь, эндэ Индиин металлургическа комбинадта хэрэглэгдэхэ олон тухеэрэлгэ бэлэдхэгдэжэ юм. Халуунаар угтан абаһанайтнай тулөө танда ехэ баясхалан хүргэнэбди. Свердловск городой хүн зондо мниин эрхим хүсэлэн, баяр баясхалан дамжуулан хүргэхыетнай таанадые гуйнаб.

Таанар эб найрамдал тухай хэлэнэт. Би таанадай хэлэнииэ зүбшөөнэб, ушарынь эб найрамдалгүйгөөр хүгжэлтэ байдаггүй юм. Бидэнэр хүгжэлтэ туйлаха дуратайбди.

Суглараад байһан хүнүүд бүгэдөөрөө Джавахарлал Неругэй хэлэһэн үгые альга ташалгаар угтаба.

ТАСС-эй уряалаар Советскэ Союзда айлшалан ябажа байһан индийскэ журналистнууд мүнөөдэр Ленинград ошохоёо тэрэшээлэн мордобо.

ЛЕНИНГРАД, июнийн 19. (ТАСС). Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру, тэрэнэй басаган Индира Ганди ба тэрээнтэй сугтаа ябалсажа байһан хүнүүд мүнөөдэр Ленинградта ерэбэ.

Ленинградска аэропорт Индиин Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Ленинэй городой ажалшадай ба ниитын организацинуудай олон түлөөлэгшэд индийскэ айлшадые угтаба. Угтагшадай дунда—ажалшадай депутадуудай Ленинградска городской Соведэй түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов; Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Ленинградска областной комитедэй нэгэдэхи секретарь Ф. Р. Козлов, ажалшадай депутадуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ Г. И. Воробьев, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд байлсаба.

Самолёдой гэшхүүрээр Дж. Неругэй буужа ябахадань ленинградайхид тэрэнние баяртайгаар амаршалаа. Индиин Республикын ба СССР-эй гүрэнэй гимнүүд наадагдаба. Пионернууд Дж. Неруда ба Индира Гандида баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Ленинградска городской Соведэй ба городой ажалшадай үмэнһөө Н. Смирнов Индиин Премьер-Министрэ тэрэнэй хандан амаршалгын үгэ хэлэбэ. Тэрэ иигэжэ хэлэв:

—Советскэ Союзда, манай городто Танай ерэлгэ хадаа индийскэ болон советскэ арадуудай хоорондо бэхижэжэ байһан хани барисаанай тодорхой гэршэ, Индиин ба Советскэ Союзай хоорондо культурна, научно-техническэ болон экономическа улам нягта холбоо барисаа тогтоолгын, ургажа байгаа харилсан ойлголсолгын тэмдэг болоно гэжэ тоолонобди. Господин Неру, ерэхыетнай гуйнабди! Хүндэтэ айлшад, ерэхыетнай гуйнабди!

Харюу үгэ хэлэхэ зуураа, Джавахарлал Неру иигэжэ мэдүүлбэ:

— Ленинградта ерэһэндээ ехэ баяртай байнаб. Дайнай үедэ өөрынгөө баатаршалгаар алдаршаһан энэ түүхэтэ городто ерэһэндэ би омгорхонхоб. Индийскэ арадай амаршалга ба һайн хүсэлэнүүдые таанадта, танай городто би асараб!

Индиин Премьер-Министр СССР-эй ба Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаата харилсаа хүгжөөлгын шухала байһанине тэмдэглэбэ. Советскэ орон дотор тэрэнние баяртайгаар хүлеэн абаһанайнь тулөө баясхалан хүргэбэ.

Машинанууд һубарилдан город руу ябаба. Ленинградайхид Джавахарлал Неруе халуунаар амаршалаа. Ленинградта Дж. Неругэй байха байшан тээшэ ошохо ябахадаа, индийскэ правительствын толгойлогшын ябажа үнгэрһэн проспектнүүдтэ ба эрье дээрэ хэдэн олон арбаад мянган хүн сугларaа.

ТАСС-эй уряалаар СССР-тэ айлшалан ябажа байһан индийскэ журналистнууд нэгэн доро Ленинградта ерэбэ.

ЛЕНИНГРАД, июнийн 19. (ТАСС). Удын һүүлээр Джавахарлал Неру ба тэрэнэй басаган Индира Ганди Эрмитажда орожо хараба. Индийскэ айлшад итальянска, голландска, французска искусствын залнуудые хараа.

XVII—XX зуунжэлнүүдэй Индиин культурын ба искусствын выставкэ дээрэ Эрмитажай ахалагша научна сотрудник Т. В. Грек хинди хэлээр хэлэжэ, айлшадые амаршалһан үгэнүүдээр угтаба.

Мүнөөдэр залнуудай нэгэн соо XVI—XX зуунжэлнүүдэй индийскэ миниатюрануудай выставкэ нээгдэбэ. Эрмитажай, СССР-эй Наукануудай академиин, Зүүн зүгые шэнжэлхэ институтай ба Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ публична библиотекын коллекциһээ тон хомор 150 шахуу миниатюра выставкэ дээрэ табигдаба. Тэдэнэр заанай ябаар, саарһаар ба эмалаар хэгдэһэн байна. Джавахарлал Неру энэ выставкэдэ эгээн түрүүшээр оробо. Выставкэ хараһанайнгаа һүүлээр, хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ Индиин Республикын правительствын толгойлогшо иигэжэ бэшэбэ:

«Энэ хадаа удаан саг соо анхаралтайгаар хараха гайхамшагта һайхан музей байна. Эндэ оройлоо нэгэ гү, али хоёр час соо байһанһай бага гээшэ. Гэбэшье, ехэ юумэ үзөө, харабди. Хожом дахин нэгэ эндэ орохые найданаб».

Индийскэ айлшад 1812 оной галлерей ба парадна залнууд соогуур ябаба. Гербовэ зал соо уральска олон янзын үнэтэй шулуугаар хэгдэһэн Советскэ Союзай картые тэдэнэр хараба.

Коллекцинүүдые хараһанайнгаа һүүлээр Эрмитажай директор М. И. Артамонов Джавахарлал Неруда ба Индира Гандида дурасхаалай альбомуудые—музейдэ суглуулагдаһан картинануудай буулгабаринуудые бэлэглэбэ.

Удаа тээнь, Индиин Премьер-Министр городоор ябаба. Смольный түүхэтэ байшангай дэргэдэ зогсобо. Ленинградайхид хаа хаанагүй индийскэ айлшадые халуунаар амаршалаа.

Үдэшэлэн, Джавахарлал Неру, Индира Ганди ба тэдэнние үдэшэжэ ябаһан хүнүүд С. М. Кировэй нэрэмжэтэ опера ба балетэй Академическэ театр соо «Унтажа байһан һайхан басаган» гэһэн Чайковскиин балет хараба.

„Артегһээ“ ерэһэн бэшэг

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Артек» гэжэ пионерскэ лагерьта Дж. Неру, тэрэнэй басаган Индира Ганди пионернүүдэй дунда ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Индиин Премьер-Министр Дж. Неру Алуштаһаа Ялта ерэжэ ябаһа гээд дуулаад, амаржа байһан хүүгэд тэрэнние угтахаяа вожатайгаа пристань ошоһон байгаа.

Хоёрдохи лагериин нэгэдэхи отряд «Артек» гэжэ катераар Дж. Неругэй һууhжа ябаһан «Ангара» гэжэ яхтые угтан ошожо, лагерьта айлшалахыень Неруе уриба.

—Господин Неру уряалытнай хүндэтэйгөөр хүлеэн абаа,—гэжэ «Ангара» яхтын сигнальщик эрье тээшэ тэмдэг үгэбэ.

...Нэгэ хэды минутын үнгэрөөд байхада Дж. Неру, тэрэнэй басаган Индира Ганди ба тэдэнтэй хамта ерэгшэд «Артек» хүрэжэ ерэбэ. Лагериинхид хүндэтэ айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые барюулба. Удаань пионернүүд Дж. Неруда ба Индира Гандида улаан галстугуудые зүүлгэбэ. «Артек» гэжэ Бүхэсоюзна лагериин управлениин директор И. А. Жбаков айлшадта зорюулан амаршалгын үгэ хэлээ. Индиин Премьер-Министр хүндэтэйгөөр угтаһандань тэдэндэ баяр хүргэбэ.

Дж. Неру лагериин хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэ зуураа, Крымэй үзэсхэлэн һайхан нугада—«Артегтэ» амаржа байгаа хүүгэдэй амаралта, тэдэнэй ажабайдал тухай һонирхон, асуудалнуудые һурана.

—Эндэ нэгэ доро 1300 пионернууд амаржа байна. Тухэрээн жэл соо хамта 6 мянга гаран хүүгэд амараха. Хүүгэд болбосон түхэлтэй байранууд байдаг, санаторно һургуулида һуралсадаг,—гэһэн харюу дуулахадаа, Дж. Неру «һургуули?» гээд, асууһан янзатайгаар хараадхина. И. А. Жбаков саашань тайлбарилан, —һуралсалай жэлэй туршада хүүгэд эндэ амараха зуураа һуралсадаг юм, —гэжэ харюусана.

Тииһээр ябатараа айлшад костёрто дүтэлжэ, Дж. Неру ба Индира Ганди пионернүүдээр хүреэлэгдэн амфитеатр руу ороно.

Индиин гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагша ба Бурят-Монгол АССР-һээ ерэһэн пионерка—заахан басаган Надя Доржиева хоёрой хөөрэлдөөн ехэ һонирхолтой байба.

—Би Улан-Удын 33-дахи һургуулида һуралсанаб. Һуралсалаингаа жэл гансал эрхим сэгнэлтэйгээр дүүргээд, эндэ амархаяа Улан-Удэһээ ерэһээ 12 хоноод байнаб,—гэжэ Надя Дж. Нерудэ хөөрэжэ үгэбэ.

—Та гэрһээ гараһаар үни болоо гүт?—гэжэ Надя Неруһээ асууба.

—Би Индиһээ гараһаар недели тухай болооб, энэ хугасаа соо олохон газарнуудаар ябааб. Нэгэ үдэр Прагада, 4 үдэр Москвада байгааб,—гэжэ Неру харюусаба.

— Советскэ Союзые зохидшоого гүт?—гэһэн асуудал Надя һураба.

Джавахарлал Неру эдир хөөрэлдэгшынгөө урдаһаа энхэрэн хараад, иигэжэ хэлэбэ:

— Би советскэ арадта дуратайб, илангаяа Советскэ Союзай хүүгэдтэ дуратайб.

Удаань, Надя Индиин хүүгэдтэ амар мэндэ хүргэхыень Премьер-Министрые гуйгаад, манай парата «Артегтэ» амаржа байгаа Индиин хүүгэд ерэлэ гэжэ нэмэн хэлэбэ.

Дж. Неру сандалова модоор ба заанай ябаар хэгдэһэн тулгуураа артековецүүдтэ бэлэг болгон барюулаа.

— Энэ заахан бэлэг Инди тухай танда хододоо һануулжа байхыень хүсэнэб,—гээд, Дж. Неру микрофоной дэргэдэ ошожо, һайнаар угтаһантайнь дашарамдуулан, хүүгэдтэ баяр хүргэбэ. Тиихэ зуураа, энэ уулзалгые бии хэээшье мартахагүйб. Танай ехэ болоходо мүн мүнөө үеын Индиин хүүгэд томо болохо, тиихэдэ таанад хоорондоо нягта хани харилсаа байгуулхат гэжэ би найданаб гэбэ.

Артековецүүд Дж. Нерудэ уранзураашна К. Прохоровой «Артек» гэжэ зураг Индира Гандида, тэрэнэй кооп хүбүүдтэ зорюулан, пионерскэ формонуудые бэлэглээ.

Л. Апарников.

Франциин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин съезд

ПАРИЖ, июнийн 17. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр Франциин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин 30-дахи съездын пленарна заседани съездын элдэб янзын комиссинуудай зохёоһон резолюцинуудые зүбшэн хэлсэжэ ба батална байна. Тус съезд эмхидхэлэй асуудалнууд тушаа резолюцинуудые һаналтайгаар батална абаа. Тэрэ хадаа социальна хангалгын системые хамгаалха, һайжаруулха ба үргэдхэхэ зорилгоор ВКТ-гэй саашадаа хэхэ тэмсэл тухай шиидхэбэринүүдые нэгэн һаналтайгаар батална абаа. Предприятинууд дээрэхи комитедүүдтэ, тэгшэ эрхэтэй холимол комиссинуудта хэхэ хүдэлмэриин, залуушуулай ба эхэнэрнүүдэй дунда ябуулха хүдэлмэриин талаар профсоюзнуудай зорилгонуудые съезд тодорхойлбо. Баталан абтаһан резолюцинуудай нэгэниинь Франциа хүдэлмэришэд байһан гадаадын ажалшадай эрхэ хамгаалха ябадалда, мүн һүүлэй нэгэ резолюци—пропагандын ба хэблэлэй асуудалнуудта хамаадана.

ВКТ-гэй съезд ажалшадай эрилтэнүүдые хангахын түлөө, эрхэ сүлөө ба эб найрамдалые хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ профсоюзна ажалябуулгын эмхидхэлэй принципүүдые зохёобо, томо ба жэжэ промышленна предприятинуудта профсоюзна хүдэлөө эмхидхэлгын принципүүдые тодорхойлбо, предприятинуудта нэгэ гай профсоюзна организацинуудые гүйсэл хүгжөөхэ шухала байһание тэмдэглэбэ.

ВКТ-гэй тэмсэлэй программын түсэб съездын үдэрэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ ба баталагдаһан байна.

Салин хүлһэ, пенси ба тэдхэмжые бүхы дээрэнь дээшэлүүлхэ, коллективнэ договорнуудай талаар дээдэ комиссиин дурадхалай ёһоор элдэб янзын мэргэжэлтэй ажалшадта салин хүлһэ тодорхойлон тогтоохо, салин хүлһэнэй илгаае болюулха, промышленна ба хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй салин хүлһэ тэгшэдхэхэ, пенси ба тэдхэмжэ дээшэлүүлхэ, француузска ажалшадай адли условитойгоор алжирска ажалшадта тэдхэмжэ түлэхэ, пенси ба тэдхэмжэ ехэдхэхэ гэһэн зорилгонуудые түйлаха ябадалда ВКТ ажал-ябуулгаа зорюулха юм гэжэ программа соонь тэмдэглэгдэбэ.

Налог түлэлгын системые демократическа ёһоор хубилгаха тухай, инфляцида ба монополистическэ трестнүүдтэ эсэргүү тэмсэхэ тухай, профсоюзна эрхэ сүлөө хамгаалха тухай, мүн эб найрамдалай политикын түлөө, сэрэгэй гаргаша хороохын түлөө тэмсэхэ тухай эрилтэнүүд программа соонь бии юм. Франциин гадаадын политикые үндэһөөрнь хубилгаха зорилгоор хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлэй түлөө, атомна зэбсэг хорихын түлөө, уласхоорондын ардсалдаае эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө, Европодо аюулгүй байдал хамтаараа хангалгын бодото системэ эмхидхэхын түлөө, баруунгерманска милитаристнуудые зэбсэглэлгэдэ эсэргүүгөөр ВКТ тэмсэхэ юм гэжэ программа соо хэлэгдэнэ.

Ороной юрэнхы политикые үндэһөөрнь хубилгахын тула арадай прогрессивнэ хүсэнүүдые нэгэдүүлхын түлөө эдэбхитэйгөөр тэмсэхые ВКТ урдаһаа хидаал адляар оролдоно гэжэ программын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл хадаа эдэ зорилгонуудые түйлаха гол услови болоно гэжэ ВКТ тоолоно.

Индидэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада хүнүүд гараа табина

ДЕЛИ, июнийн 18. (ТАСС). Атомна дайнай бэлэдхэлдэ эсэргүү Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой Хандалгада хүнүүдэй гар табиулха кампани Индидэ эдэбхитэйгээр боложо байна. Гар табилга Баруун Бенгалида илангаяа эдэбхитэйгээр болоно. Профсоюзна, тараяашадай ба эхэнэрнүүдэй организацинууд гар табилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Калькуттада Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ ошохоор һунгагдаһан индийскэ делегациин гэшүүн Сушил Рой гэгшын нэрэ Баруун Бенгалида үргэнөөр алдаршанхай. Тэрэ хадаа 24 мянган хүнүүдэй гар табюулаа. Калькуттын фирмэнүүдэй нэгэнэйнь алба хэгшэ Дхурба Гангули 40 мянган хүнэй гар табюулаа.

Гар табилга хаа хаанагүй — предприятинууд дээрэ, эмхи зургаануудта, рынуугүд дээрэ, кинонуудта, поездуудта, бусад газарнуудта болоно. Баруун Бенгалиин штадта венскэ хандалгада зорюулагдаһан суглаанууд ба митингнүүд боложо байна. Вивекнагорто болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, тараяашадай союзын ударидагшадай нэгэн Бхабани Сен хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай, Хитадай ба Индиин арадуудай агууехэ нэгэдэлынь дай үүсхэгшэдэй түсэбүүдые эбдэхэ юм гэжэ мэдүүлбэ.

Гунтур городой элитэ гражданинууд, тэрэ тоодо адвокат Паппу Сомасундарам, эрдэмтэ Каси Кришнамачария ба бусад Хандалгада гар табиһан, тэдэнэй жэшээ дагаханиь бусад хүнүүдые уряалһан байна. Виджаявада городто муниципальна соведэй түрүүлэгшэ д-р Галапатхи Рао ба соведэй гэшүүд хандалгада гараа табиба.

Тамилнада, Пинджаб, Керали ба Индиин бусад районуудта гар табилга эдэбхитэйгээр боложо байна.

В. М. Молотов Сан-Францискода ерэбэ

САН-ФРАНЦИСКО, июнийн 19. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовоор толгойлогдоһон Советскэ Союзай делегаци ООН-эй Уставай баталагдаһаар 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан болохо Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин ойн сессидэ хабаадахын тулада үсэгэлдэр Сан-Францискода ерэбэ.

Вокзал дээрэ В. М. Молотовые ба СССР-эй делегациин гэшүүдые ООН-эй генеральна секретариин түлөөлэгшэ — ООН-эй секретаринадай протокольно таһагай начальник Денуэ, США-гэй президентын ба гүрэнэй секретариин түлөөлэгшэ — гүрэнэй департаментын протокольно таһагые даагшын орлогшо Пэрс ба Сан-Францискын городой түлөөлэгшэ —ООН-эй ойн сесси эмхидхэхэ талаар городской гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Роберт Грос гэгшэд угтаба.

Сан-Францискода В. М. Молотов ерэхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэ:

«Советскэ Союзһаа ерэһэн делегацие танай халуунаар угтан аза һанай түлөө баясхалан хүргэнэб.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин байгуулагдаһан Сан-Франциско городой хүн зондо үнэн зүрхэнэй амаршалга таанадаар дамжуулан хүргэхые зүбшөөрыт».

Нью-Йоркһоо Сан-Франциско ошохо замдаа В. М. Молотов ба советскэ делегациин гэшүүд Чикагода зогсожо, городой гоё һайхан газарнуудые ба хэдэн предприятинуудые хараба.

Сан-Францискода ООН-эй ойн сесси болохонь

САН-ФРАНЦИСКО, июнийн 20. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставые баталаһаар 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин ойн сессиин нютагай сагаар июнийн 21-нэй 15 часта (московско сагаар 01.00 часта) Сан-Францискода нээгдэхэ.

ООН-эй гэшүүд болоһон бүхы оронуудай делегацинууд ойн сессидэ хабаадахын тула Сан-Францискода ерэбэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд олохон делегацинуудые толгойлно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов сесси дээрэ Советскэ Союзай делегацие толгойлно.

США-гэй делегацие гүрэнэй секретарь Дж. Ф. Даллес, Англиин делегацие—гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Макмиллан, Франциин делегацие—гадаадын хэрэгүүдэй министр Ш. Пинэ гэгшэд толгойлно.

США-гэй президент Эйзенхауэр ойн сессиин нээгдэхэдэ үгэ хэлэхэ юм. Сесси июнийн 26 хүрэтэр үргэлжэлхэ.

США-гэй сенат австрийска гүрэнэй договорые эсэслэн баталаа

ВАШИНГТОН, июнийн 18. (ТАСС). Үсэгэлдэр США-гэй сенат бэеэ даанхай ба демократическа Австрие һэргээн байгуулха тухай гүрэнэй договорые 63 голосоор эсэслэн баталба. Буруушаажа 3 хүн голосовалаа.

Олониитын хашалтаар

ПЕКИН, июнийн 18. (ТАСС). Токиогой полицейскэ засагархид японско компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн—Цунесабуро Такенака гэгшые түрмэһэ сүлөөлөө гэжэ токийска радио мэдээсэбэ. Аяар 1950 ондо американска эзэрхидгэшэ засагаархидай гаргаһан захиралтын үндэһөөр хоёр неделиин саада тээ Такенака арестовалагдаһан байгаа. Тэрэ захиралтаар компартиин хүтэлбэрилэгшэд олониитын ба политическэ ажал-ябуулга бэелүүлхэ эрхэгүй байна. Олониитын угаа олон буруушаалнуудай хүгжэлтэй һүүлээр Такенака сүлөөлэгдөө.

Аргентинэдэ боложо байһан событинууд тухай американска газетэнүүд бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июнийн 18. (ТАСС). Аргентинэдэ болоһон восстани сохом буруу һүрөө гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетэ редакционно статья соогоо харамсалтайгаар тэмдэглэнэ. Авиациин ба флодой офицернүүдэй дундаһаа гараһан буһалгаашад армиин дэмжэлгэ абангүйгөөр «ехэ алдуу» хэбэ гэжэ газетэ халагална.

Тус восстани «ехэнхидээ флодой хэрэг байгаа» гэжэ тэмдэглээд. «Нью-Йорк Таймс», «Дейли Миррор» газетэнүүд хадаа «флот американска заншалнуудтай холбоотой байна» гэжэ бэшэнэ. Өөрынгөө зүгһөө «Дейли Миррор» Аргентинэдэ экспортно-импортно банкын урьһалажа үгэлгые «шадаал һаа хойшолуулха» гэжэ дурадхана.

Оман гэжэ султанадай территоридо англиийска сэрэгүүдэй добтолон оролго

КАИР, июнийн 18. (ТАСС). Оман гэжэ султанадай территоридо англиийска сэрэгүүдэй добтолон орожо үргэлжэлһөөр байһан тухай газетэнүүд мэдээсэнэ.

Арабска оронуудай лига хадаа англичанинуудай нефть бэдэрхэ байһан Аль-Фухуд районии англиийска сэрэгүүдэй эзэлһэн тухай телеграммые имам Галебһээ абаа гэжэ «Аль-Ахрам» газетэ бэшэнэ. Энэ добтолгодо эсэргүүсэхэ туһаламжа гүйжа имам Лигыдэ хандаба.

Сливэ яажа ургуулхаб

Сливэ гэжэ үрэ-жэмэс манай республикын колхозуудай үрэ-жэмэстэ садуудта үшөө багаар тарингдана, зарим садуудта бүрнэшье үгы. Энэ жэмэсэй ашаг ехэтэй байһан туладань колхозуудай садуудта эхээр тариха шухала. Сливын нэгэ һөөгһөө 10-һаа дээшэ килограмм жэмэс хураагдадаг.

Сливэ гэжэ жэмэс сортоороо элдэб гоё үнгэтэй, тэрэнэй нэгэ монсогорынь дундаа зэргээр 10 грамм болодог, зарим сортнуудайхинь 16 грамм хүрэдэг юм. Сливэ ехэ амтатай жэмэс байһан туладаа варени, джем, компот гэхэ мэтые шанахада һайн байдаг.

Красноярска туршалгын станцида үрэжүүлэгдэһэн уссурийска сливэ манай республикын туршалгын станцида муу бэшээр ургуулагдажа байна. Энэ сливэ амта, шанар болон ургасынгаа талаар ондоо сортын сливэнүүдтэ орходоо һургүй һайн.

Теэл, сливын һайн ургаса абахын тула тэрэние һалхигүй, үндэр газарта 5—5 метрын зайтайгаар һуулгаха шухала. Сливые һабһаар харуулгаад, үһалаад байбал, үндэр ургаса үгэхэ байна.

Ю. Болотский, Бурят-Монголой үрэ-жэмэсэй туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ.

АГЫН ҺОНИНУУД

КОЛХОЗУУД ХҮНГЭН АВТОМАШИНАНУУДЫЕ АБАНА

Үгэрэйдэ мяха, тоһо, таряан гэхэ мэтын продуктнуудые бэлэдхэлэй дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр худалдаһанайнгаа түлөө округой колхозууд хүнгэн автомашинануудые абана. Һаяхан Дульдургын аймагай Шэрнэгэй нэрэмжэтэ, «КИМ» колхозууд «ГАЗ-69», Ворошиловай, Маленковой нэрэмжэтэ, «Онон» колхозууд «Победа» гэжэ автомашинануудые абаба.

Ехэ, махан мүнгэ, ехэ хэмжээнэй талха таряа, мяха, тоһо абаһан байгаа. Нүүдэлдэ Жигжидон тэрэ мүнгөөрөө «Москвич» автомашина, одолой машина, никелированна оро, костюм, пальто ба бусад зүйлнүүдые худалдан абаба.

Т. С. МАЛЬЦЕВАЙ ТҮРҮҮ АРГААР

Агын МТС-эй механизаторнууд колхозно эрдэмтэ Т. С. Мальцевай аргаар газар элдүүрилнэ. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой Булагта гэжэ газарта нүхэр Намтаевай бригада 113 гектар газарые шаблагүй пугаар хахалаа. Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхоздо 89 гектар газар энэ түрүү аргаар хахалагдаһан байна.

ҮНЭТЭ ЭДЛЭЛ АБАНА

Агын районой Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Бато Жигжидон үнгэрэгшэ жэлдэ 3000 ажалай үдэр оложо, тэрээндээ 21000 түхэриг

ШОНОНУУДЫЕ ХЮДАНА

Дульдургын аймагай «Заготживсырьегой» контородо гансахан майда һара соо 15 ехэ, 30 гүлгэн шонын арһан тушаагдаба. Ниитын малай хоротоние хюдаха хэрэгтэ Шэрнэгэй нэрэмжэтэ колхозой малшан Бальжиинмаев, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малшан Жапов гэгшэд эдэбхитэйгөөр оролсоно. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Жамбалдоржо Эрдынеев гүлгэ алажа, 5000 түхэригэй шан абаа.

НҮҮЖЭ ЕРЭНЭД

Округой колхозуудта баруун эгээдэ нүүдэлһаа олон айл нүүжэ ерэнэ. Жэшээнь, Шэрнэгэй нэрэмжэтэ колхоздо 34, Буденныи нэрэмжэтэ колхоздо 20 айл ерэжэ, артелиин гэшүүд болон ороод, ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Б. Дамдинжапов.

Футболоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ эдиршүүлэй дунда футболоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болоо.

Иркутскын команда наадаяа эрид добтолгоор захалба. Һалхинай дээдэ талада байһан туладаа айлшад абаһаар булюу һайн байдалтай байба. Харин Улан-Удынхид энэ байдалтай дадаад, айлшадай воротагай дэргэдэ наадаяа дүтэлүүлжэ, хэдэн удаа шанга добтолгонуудые хэбэ. Эсэтээ манай футболистнар айлшадай вороотада руу түрүүшын бүмбэгэ сохин оруулаад, 1:0 тоотой болобо. Һүүлэй хэдэн минутада иркутскынхид шалтагаан добтолго хээд байдалаа тэгшэлжэ, 1:1 тоотойгоор наадаанай түрүүшынхи хахад дүүрэбэ.

Наадаанай хоёрдохи хахадта Улан-Удын команда эмхитэй һайнаар наадажа, мүрысөөн 2:1 тоотойгоор манай футболистнарай илалтаар дүүрэбэ.

Г. Зильберг.

АНГУУШАД

Байшан оной урин хабарай нэгэтэ үглөөгүүр. Данзан Дашидондок хоёр Зэдын айматай центр дээрэһээ мордоод, Зэдэ голые гаталан гаража, шанха урда зүгтэ хүхэйбтэн харагдажа байгаа шэлэ хубшые эрид хараад, урагшаа дабшаба ха. Гуша гаран жэлэй хугасаа соо агнуурин хэһэн набтаршаг бэетэй, дээдэ урал дээрээ хара хирбээ һахалтай, кабтаршаг шарайтай Дашидондок Цыренов моринойнгоо алхасые аалидхаад:

—Зай, нүхэр! Али хүндые үгсөө һаа, адуу малда хоро хүргэгшэ арьятан дайсантай дайралдажа болохо аабди?—гэжэ нүхэртөө хандаба.

— Бишии тиимэ һүрхэй ангуушашье бэшэб даа. Танайл һамнажаар болог даа,—гэбэ.

— Тиигэбэшье һаа?

— Халзан хадын хүндыдэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонинной фермын нэгэ һүрэг соонһоонь шонунуд аяар хорин хони барижархёо гэлсээ һэн. Дуулаа һэн бээзт? — гээд, Данзан дорюунаар дуугарба.

—Тэрэ зүг барижа ошоо һаа, нэгэ юумэн дайралдажашье болохо аагү гэжэ һанагдана.

Залуу ангуушанай зоригые гэнтэ хүхэлжархинаа гүб гэжэ һанаад:

—Шоно гээшэ эшээндээ ойро дүтэ байһан адуу малда юрэдөө хүрэдэггүй юм гэлсэгшэ. Тиимэһээ, Халзан хадын хүндыдэ шоно эшээлээ гэжэ һанагдагүйб. Шоно гээшэмнай мэхэтэй хэн лэ арьятан байха. Зарымдаа таба зурган километр шахуутай газарһаа хони хурьгануудые амидай гаар ара нюрган дээрээ ашаад, эшээндээ асардаг бшуу.

—Аяар тиимэ холоһоо гү?—гэжэ Данзан һонирхоно.

—Шонын хүлнүүд эсэхэ, холохо һэн гү даа. Тэрэ шолмохонууд эдигэ, залгихыгаа хойноһоо ябаа юм бээзэ, хара хамшагууд!

—Байза, эшэгэ хурьгануудһаа байтагай, унага даагануудые һужуурдаад, хойноһоонь һүүлээрэ ташуурдаад, дуратай тээшээ хүтэлөөд ябашаха юм гэлсэдэг. Тэрэ үнэн гү?

—Зүб даа, би нюдөөрөө хараһан байхаб. Тушаан болохо буугүйгөөр ябадалдажа арай гэжэ һалгаагаа һэм. Буутай ябаа һаа тэрэ доронь... гээд, тамхяа гаргажа аһаахаа зуураа, үбэлэй сагта энэ Зайцевай хүндэ шадар шононуудай улилдаан,гэгэлдэһэн болгошо һэн. Тэндэ хэр эшээтэй байба ааб, — гээд Дашидондок морёо шабхардуулаад абана.

—Харин хэлэһэн дээрэһээтнай һанабаб. Нёдондо намар һэн гү даа, хүндын зүүн нюрганда шонын нүхэ хараад, залд гэшоо һэм.

—Зай, тиигээл һаа, тэрэ хүндын баруун хяра дээгүүр дамжан үсөөрэй даа. Аа, бишии зүүн нюрган дээгүүрнь үгэсхүү, —гээд хоёр ангууша таһарбад.

* * *

Эрбэгэй, арбагай тэмээн үүлэнүүд тэнгэрээр тамаран байһанаа, гэнтэ хүхэ хүлхэ хара үүлэн боложо, наранай туяае залгижархиба. Ой соо будэхи боложо, һэб набхан һэбшээн хүдэлбэ. Бороон дуһалжа эхилнэ. Ойн олон янзын шубуухайнуд ирагүү һайханаар дуулажа һууһана гэнтэ хүгжэмөө хуряажа, абяа анирнгүй болошобод.

«Хура бороонмай орожо, таряа ногооонмай шүүһэ шэмэ үгэг даа», —гэжэ Дашидондок зосоогоо ехээр байсаад, Зайцевай хүндын зүүн эрэнэ нюрган дээгүүр мүр ула гэтэн ябаһаар, элһэн дээрэ шонын мүр обёоржирхибо.

—Аа, энэ шолмосшни одоошье мүр улаяа үгэбэ хаяа!—гээд моринһоон буун харайжа, мүрынь шэнжэжэ үзөөд,—халуун мүр байна,—гээд морёо сагдуул модондо уяад, урагжа байһан ногоон дээгүүр гэтэн мүрыһ мушхажэ урагша дабшана.

Элһэгүй газарнуудта шонынгоо мүрые алдана. Тиимэ бэрхэшээлдэ ороходоо мүрынь бүтүүлэн тойрожо үзөөд лэ халуун мүртэнь ороно. Абяа анир гаргахагүйн тулада гуталаа тайлаһан, оймһтой хүлөөрөө мүшөр дээгүүр урагшаа марьяана.

Тингэжэ ябаһаар үдхэн иргай бургаанаада хүрэбэ, иишэ тиишээ шонын зүргэ харгы үзэгдэбэ. «Энэл иргай бургааһан соо мүнөө шолмо хэбтэжэ ёнотой»—гэжэ бодоод, үлмы дээрэ үндэлээн байжа, иргай бургааһаннуудые нэгэ нэгээр тоолоһон шэнги, узуур бүхэниинь нарнаар шэрэнэ. Тиигэжэ ябаһаар үдхэн иргайбургааһан соо шоныи нүхэ харажархиба. Дам саашань Дашидондогой хёрхоор шэртэхэдэнь шэнэ нүхэнэй амһар онгойжо харагдаба.

Дашидондок буугайнга онһьо татажа бэлэн болгоод, амьень нүхэн тээшэ залаһан зангаараа дүтэлнэ. Нүхэнэй амһараар хара хонишоор бултайгаад, гэнтэ шоньн зантагар тархинь харагдахатай сасуу, буугайнгаа амые сохондонь арай түлнгүй онһоо даражархиба. Шоньн урарг тархи дэлбэрэжэ, ниишэ тиишээ сасарагдаба.

Буугай дуунаар шэлэ хүбшын модон суурятаха, дам саашаа хүүен хаяаа ошоно. Энэ үедэ хүндын баруун нюрагар үгсэн ябаһан Данзан гэшхэдэл дээрээ зогсон татаха, нааша алишье доро буугай дуунай гараһание лаблажа ядан гээгдэбэ. «Далайбал Дашидондогой болоһон һэн һононь миин хин ошоо бэшэ, мяхадажал болоо байха»,—гэжэ зосоогоо бодобо.

Дашидондогой шоноё нүхэн соонһоонь татажа гаргаад харахадань, тэрэнь зурган хүхэтэй байба. «Аһаа, хүхэн бухэндэнь нэгэ нэгэ гүлгэн байгаа ёнотой!»—гэжэ хүхюунээр дуугарба. Нүхэрөө хүлеэнгээ тамхилха зуураа, «Байза нүхэрөө нэгэ бага гасаалжа абаха байна»,— гэжэ бодоод, шоноё нүхэ руунь гүдаржархина.

Нүхэрэйнгөө эрэхые хүлеэжэ ядаад, ой модоной сүүрятатар оог хуугай табиһаар үгтан ошобо. Уданшьегүй хоёр нүхэд энеэдэтэй наадатайгаар уулзабад...

—Зай шамни юу хаража, юу һонирхожо ерэбэш?—гэжэ Дашидондок урид асуун байба.

—Хараһан гэхэ юун байхаб даа. харин шара хасартай шандаганда мэхэлүүлжэ ерэбэ гүб даа, — гэбэ.

—Аа, юун болооб?

—Хэлээдшье яалайбиб, шүдхэр абаг!

—һа-һа-һа... Шоно хюдахынгаа оролдо айлсьай айраан шандагаханда мэхэлүүлээд, хоһоор бусаха болобо гүбди даа. Ангуушадшье болохоо алдаһайбди даа, — гээд Дашидондок нүхэрөө наада барин, эльгэ хатан байба.

—Зай, тэрэшни тэрэ, шимни юугээ торгообшни, буугай дуун гараа бэлэй.

Нэгэ доргон дайралдаа болоо һэн.

—Доргоншье халаа болоо. Ехые ехэ, багые бага гэжэ шамарлажа хаяжа болохоб даа. Тэрэмнайшье бага адуу малда харша арьятанай нэгэниинь болоно. Үнеэнэй дэлэн һабардажа гэмтээхэһээ гадна, хони хурьгадта халдадаг бшуу.

—Тиимэ даа,—гээд Дашидондок нүхэрэйнгөө урдаһань хараад:

Ямар арьятан байһаниинеь мүнөө ошожо харахал байхаш—гэбэ.

Тэрэ хоёр ангуушад шог үгэнүүдээр хөөрэлдэһөөр шонынго нүхэн дээрэ ерэжэ зогсобод. Данзан шонын нүхэ харамсаараа: — О-һоон даа! Нёдондо үзэһэн нүхэн дээрэ ерэшэбэ хаямбиб. Дорго энэдэ буудаа гүш?

—Үгы, тэрэ саанаханань байһан шэнэ нүхэндэ. Шимни залуугаараан нүхэн соонһоонь гаргаад наашань хаял даа, — гэжэ Дашидондок бууруу хараад нюргаа гэбэ. Данзан гүйжэ ошоод, харанхы нүхэн соо гараа гаргажа һабардан байһаар. шонын зантагар тархи баримсаараа сошожо, гэдэргээ унан алдаад, :—«Ай залуул, шоно... шоно хэбтээл!—гэжэ оог хуугай табяад, буу тээшээ харайба. Тэндэ байһан Дашидондок бүтүүхэнээр энеэдэһээ хүрэжэ.

—Шоно хэбтэнэ аал?

—Амидышье байжа болоо,—гээд Данзан нүхэ руу нэгэ буудаад абана. Мүнөө хабарай арһан хайратай бэшэ даа, залуу хүн хорхойгоо гаргажа, буудаг гэ саашань,—гэжэ нүхэрынь бодобо, харангүй байба гэбэ.

Үндэр Данзанай айһан сошоһондоо үе мүсэнь һалганабашье һаа, нүхэрэйнгөө шоно алаһандань баясажа, яагаашье томо үлэгшэн шонооб. Лаб гүлгэтэй байгаа,—гээд нүхэ руушье шагаана.

—Нүхэр, болгоомжотой бай! Эрэ шононь нүхэнэйнгөө ойрото хэбтэжэшье болохо,—гэжэ Дашидондок нүхэрэйнгөө айһые мэдэһэн хадаа, зориуута айлган хэлэбэ.

—Байжашье болоо даа,—гээд тэрэнь нүхэншээнгөө амһарһаа зайлаба.

—Тэндэшни лаб зурган гүлгэн байха.

—Зурган?! Хайшан гээд мэдэбэт?

—Нүхэнь малтахадаа мэдэхэш даа. Бишии шонынгоо арһые хуулахууб,—гэбэ.

—Зай, зай, хаража үзэе даа,—гээд Данзан дэгэлээ тайлажа хаяад, шулуутай газарые оглоро сэхэ шагаагаад байгаа һэн...

—Колхозоймнай хорин сагаан хониной ами голдонь хүрэһэнөө, арьятан шүрбэһөөрөө харюусадаг, хара зүрхэтэйл шамай!—гэжэ Дашидондок арһыень үбшэжэ байха зуураа, шонын нарин хоолойгоор дуугарба.

Шоно хүсэхэ хүлэгтэй, шэнэ нүхэ даалгаха зэбсэгтэйбди!—гэжэ байгаад Данзан хайр холимоо гаргажа, газар сабшана. Нилээд гүнзэгыгөөр малтаад байхадань нүхэнэй оборонһоо шонын гүлгэд байжа байба.

—Зай даа, нүхэр! Торхотой тоо!—гээд доо хүрэбэ гэшэйбди,—гэжэ Дашидондок энеэбхилээд, — элэ шолмын суудай тархинэнь соо сохихоо ябахагүйши даа,—гэбэ.

Данзан нэгэ гүлгэнэй хүлһөөн шүүрэн абаба. Тэрэнь шүдэнүүдээ ирзайлган хүхирнэ. «Үшөө хүрхирбэ хэ һанаатай шамнай шоло!» Нарайдань залаагүй һаа...» гэжэ шүүтараад, гүлгэнүүдые шоролжо газар тээшэ гээд,—үгы, шимни шонын сөөнь нугастайш, хурьгад хүхэ бүрэлэй хэжэ тоолоһон шэнги, шимни гэдэһэн бүүхэ юмэ дээ!—гэжэ хайхан байба.

—Хэды хүхэтэй шоно байгаа бэ, тэрэн бурынь нэгэ, нэгэ гүлгэн байдаг гэшэ.

—Тиимэ юм гү?—гэжэ Данзан гайхаһан байдалтай, шонынгоо арһые хүхэнүүдые тоолохо үзээд, дөө, хүрэнэ байна, мүн! гэжэ хүхюутэй байба.

Эдэ хоёр ангуушад артелиин адуу мал хоро хүргэдэг нимэ олон арьятантание алаһанайнгаа түлөө колхознигуудай зүгһөө барагдашагүй ехэ баярта хүргэгдэһэн, гурбан һөө 3561 түхэриг мүнгэн шан абаһан байна.

А. ШАДАЕВ.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32, Для междугородных переговоров — 16.

Н—00487. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 3293.